

Univerzita Hradec Králové
Fakulta informatiky a managementu
Katedra ekonomie

Penzijní systém a zajištění na stáří
Bakalářská práce

Autor: Eliška Morávková
Studijní obor: Ekonomika a management

Vedoucí práce: Ing. et Bc. Martin Král

Hradec Králové

Srpen 2022

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a s použitím uvedené literatury.

V Hradci Králové dne 9.8.2022

Eliška Morávková

Poděkování:

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. et Bc. Martinu Královi za metodické vedení práce a za jeho velmi vstřícný přístup při konzultaci mé bakalářské práce.

Anotace

Cílem bakalářské práce „Penzijní systém a zajištění na stáří“ je analyzovat penzijní systém České republiky a provést srovnání vybraných produktů určených k zabezpečení na stáří. První část práce je věnována kompletní podobě důchodového systému České republiky a jeho historii, popisu třech pilířů a druhů důchodů. Následně je práce zaměřena na jednotlivé finanční produkty, které lze využít jako další formu zajištění na stáří ke starobnímu důchodu. Druhá část práce se věnuje analýze penzijního systému, věkovému rozvrstvení a vývoji obyvatel České republiky. Dále je práce zaměřena na srovnání jednotlivých finančních produktů, které lze použít jako další zdroj zajištění na stáří a jejich porovnání.

Klíčová slova

Důchodový systém, doplňkové penzijní spoření, penzijní připojištění, důchodové pojištění, důchodové spoření, investování, věkové rozvrstvení obyvatelstva

Annotation

Title: Pension system and old age security

The aim of the bachelor thesis “Pension system and retirement planning” is to analyze the pension system of the Czech Republic and compare various retirement products. The first part of the thesis is dedicated to the pension system of the Czech Republic and its history, description of three pillars and types of pensions. Subsequently, the thesis is focused on various financial products which can be used as an additional source of retirement income besides the basic pension. The second part outlines the analysis of the pension system and demographic development of the Czech Republic. Furthermore, the second part of the thesis is focused on a comparison of different financial products which can be used as an additional source of retirement income.

Key words

Pension system, additional pension savings, pension plan, pension insurance, pension savings, investment, age stratification of the population

Obsah

1	Úvod	1
2	Cíl práce a metodika zpracování.....	2
3	Penzijní systém ČR	3
3.1	Historie	3
3.2	Současný penzijní systém ČR	4
3.3	Financování penzijního systému.....	5
3.4	První pilíř – důchodové pojištění.....	7
3.4.1	Starobní důchod	8
3.4.2	Invalidní důchod	10
3.4.3	Pozůstalostní důchody	11
3.5	Druhý pilíř – důchodové spoření	13
3.6	Třetí pilíř – Doplnkové penzijní spoření a Penzijní připojištění.....	15
3.6.1	Penzijní připojištění	19
3.6.2	Doplnkové penzijní spoření.....	20
4	Ostatní formy zajištění na stáří	22
4.1	Investiční nástroje	23
4.1.1	Akcie.....	23
4.1.2	Dluhopisy	24
4.1.3	Podílové fondy	24
4.1.4	Exchange Traded Funds (ETF).....	26
5	Analýza penzijního systému ČR	27
5.1	Věkové rozvrstvení obyvatelstva.....	29
6	Komparace vybraných finančních produktů	32
6.1	Vymezení parametrů	32
6.2	Modelace doplnkového penzijního spoření.....	33

6.2.1	Konzervativní fond.....	33
6.2.2	Vyvážený fond.....	34
6.2.3	Dynamický fond.....	35
6.3	Modelace dluhopisového podílového fondu	36
6.4	Modelace akciového podílového fondu	37
6.5	Modelace ETF.....	38
6.6	Inflace.....	39
7	Shrnutí výsledků	41
8	Závěry a doporučení.....	44
9	Seznam použité literatury	46
9.1	Knihy	46
9.2	Internetové zdroje	46
9.3	Zákony	48
10	Přílohy	49

Seznam obrázků

Schéma 1: I. pilíř důchodového systému ČR.....	12
Schéma 2: II. pilíř důchodového systému ČR.....	14
Schéma 3: III. pilíř důchodového systému ČR.....	15

Seznam grafů

Graf 1: Hospodaření systému důchodového pojištění v letech 2000–2021.....	6
Graf 2: Počet důchodců	27
Graf 3: Průměrná výše starobního důchodu	29
Graf 4: Věkové rozvrstvení obyvatel ČR 2020	30
Graf 5: Věkové rozvrstvení obyvatel ČR 2040	31
Graf 6: Modelace spoření v konzervativním fondu.....	33
Graf 7: Modelace spoření v etickém fondu.....	34
Graf 8: Modelace spoření ve vyváženém fondu	35
Graf 9: Modelace spoření v dynamickém fondu.....	35
Graf 10: Modelace spoření v dluhopisovém podílovém fondu	36
Graf 11: Modelace spoření ve World Fund hedged	37
Graf 12: Vývoj inflace.....	39

Seznam tabulek

Tabulka 1: Sazby pojistného z vyměřovacího základu.....	8
Tabulka 2: Potřebná doba pojištění.....	9
Tabulka 3: Výše státního příspěvku u PP a DPS.....	17
Tabulka 4: Daňová úleva u PP a DPS	18
Tabulka 5: Rozdělení fondů podle rizika, investičního horizontu a volatility	26
Tabulka 6: Výdaje na důchody v roce 2020.....	28
Tabulka 7: Inflace u dlouhodobého spoření.....	40
Tabulka 8: Shrnutí výsledků finančních produktů	42

1 Úvod

V současné době řeší mnoho lidí problematiku zajištění na stáří. Téma jako je zajištění na stáří a důchodový systém jsou vždy součástí politických debat nebo jedno z hlavních témat voleb, protože budoucnost důchodového systému není jasná. Lidé, kteří dnes přispívají do důchodového systému, respektive pravidelně platí důchodové pojištění, nemají jistotu, jaký bude jejich starobní důchod, až oni sami budou v důchodovém věku. A také jestli jeho výše bude stačit.

Z tohoto důvodu se doporučuje nespoléhat jen na důchodový systém (stát), ale je vhodné zvážit i další formu zajištění se na stáří. Na finančním trhu se vyskytuje mnoho možností, které člověk může využít k zajištění na stáří, a tím si zvýší starobní důchod.

Bakalářská práce je zaměřena na analýzu penzijního systému České republiky a cílem je zjistit další možnosti zajištění na stáří a následně provést jejich srovnání.

V teoretické části se práce věnuje penzijnímu systému ČR, jeho historii a možnostem financování. Dále jsou popsány jednotlivé pilíře i s jednotlivými dávkami, mezi kterými jsou starobní, invalidní a pozůstalostní důchody. Práce se zaměřuje na vybrané formy investování za účelem zajištění se na stáří, konkrétně na dluhopisy, podílové fondy a Exchange Traded Funds.

V praktické části práce je řešena analýza penzijního systému ČR s problematikou věkového rozvrstvení obyvatel a prognózou do budoucna. Dále je práce zaměřena na komparaci vybraných finančních produktů, které jsou porovnány na základě modelových situací.

Závěr práce obsahuje shrnutí výsledků z modelových situací z komparace finančních produktů a jejich následné porovnání s doporučením pro čtenáře.

2 Cíl práce a metodika zpracování

Cílem práce je analyzovat penzijní systém České republiky a provést srovnání vybraných produktů určených k zabezpečení na stáří.

V teoretické části práce je proveden popis penzijního systému České republiky, který se skládá ze 3 pilířů, který je popsán na základě odborné literatury. Následně je popsána výplata dávek z prvního pilíře na základě zákon 155/1995 Sb. Dále jsou popsány ostatní formy zajištění na stáří na základě uvedené odborné literatury a internetových zdrojů.

V praktické části práce je nejprve provedena analýza důchodového systému, kde jsou sledovány ukazatele jako je počet důchodců a výše vyplacených důchodů. Tato data jsou čerpány z Českého statistického úřadu a České správy sociálního pojištění. Pro zjištění demografického vývoje obyvatelstva byla použita data z populationpyramid.net. Produkty ke komparaci pro doplňkové penzijní spoření byly vybrány od České spořitelny, z důvodu největšího počtu klientů v České republice. Dále byla při modelových situacích čerpána data ze stránek společnosti Conseq a.s. a google.com/finance. Data z uvedených stránek jsou čerpány z února 2022. Investiční částka použita pro modelace vychází z dotazníkového šetření provedené portu.cz v únoru roku 2022. Výpočet v modelacích je proveden podle vzorce předlhučního úročení:

$$Kn = K \cdot \left(1 + \frac{i}{100 \cdot 12}\right) \cdot \frac{\left(1 + \frac{i}{100 \cdot 12}\right)^{12n} - 1}{\frac{i}{100 \cdot 12}}$$

K – měsíční kapitál

i – roční úroková míra v procentech

n – doba spoření v letech

Podrobněji je popsána modelace každého instrumentu v praktické části práce.

3 Penzijní systém ČR

3.1 Historie

Důchodový systém ČR má své počátky na konci 19. století. Za průkopníka sociálního pojištění se považuje Otto Von Bismarck z Pruska. Bismarckovi se přezdívalo „železný kancléř“, který byl německým politikem. Důvod vzniku sociálního pojištění souvisel s prodlužováním délky lidského života, s růstem bohatství, s rostoucím sebevědomím pracujících i národních států.

První zákon o sociálním pojištění v Československu byl přijat v roce 1924. V historii našeho penzijního systému znamenal tento zákon velmi významný krok a zahrnoval všechny zaměstnance, bohužel se do něj nepodařilo zahrnout osoby samostatně výdělečně činné. Věk odchodu do důchodu byl v roce 1924 stanoven na 65 let. Průměrný věk dožití se pohyboval kolem 50 let.

Další velký krok přišel v roce 1948 po druhé světové válce, kdy se moci chopili komunisté. Důchodový věk byl snížen na hranici 60 let, pokud si občan platil pojištění 20 let.

Největší změny v důchodovém systému České republiky se odehrávaly mezi lety 1989 až 2010. První velkou změnou bylo, že vláda v roce 1990 přijala dva scénáře. První z nich odhlasovala v dubnu a nesl název „Scénář ekonomické reformy“ a druhý, o 6 měsíců později, „Scénář sociální reformy“. Scénář sociální reformy měl zahájit transformaci českého sociálního systému a měl oddělit důchodový systém od státního rozpočtu. Tento scénář se neuskutečnil a vznikl jen důchodový účet, který je dnes součástí státního rozpočtu. Po sametové revoluci vláda chtěla transformovat dosavadní systém sociálního zabezpečení a oddělit ho od státního rozpočtu, ale to se dodnes neuskutečnilo.

Za klíčovou změnu můžeme považovat vznik zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Platí od 1.1.1996 a byl základním důchodovým pilířem, dnes známým jako první pilíř důchodového systému ČR.

Postupem času došlo k mnoho úpravám zákona. Ať už se to týkalo prodlužování doby pojištění potřebné pro nárok na starobní důchod z 25 na 35 let nebo zvyšování důchodového věku na 65 let u mužů i žen, přidávání a odebrání pilířů důchodového systému. S každou další novou vládou přichází další změny,

které bohužel způsobují to, že náš dnešní důchodový systém je značně komplikovaný a není snadné mu porozumět. (Potůček 2018)

3.2 Současný penzijní systém ČR

Současný důchodový systém v ČR je platný od 1.1.2018 a stojí na dvou pilířích, původní penzijní systém tvořili tři pilíře.

- I. Pilíř – státní, průběžný, povinný systém;
- II. Pilíř – důchodové spoření, státní, dobrovolný – zrušen;
- III. Pilíř – soukromý, státem podporovaný, dobrovolný systém;

A upravují ho následující zákony:

- Zákon č. 42/1994 Sb. Zákon o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením;
- Zákon č. 155/1995 Sb. Zákon o důchodovém pojištění;
- Zákon č. 427/2011 Sb. Zákon o doplňkovém penzijním spoření;
- Zákon č. 428/2011 Sb. Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o důchodovém spoření a zákona o doplňkovém penzijním spoření;
- Zákon č. 399/2012 Sb. Zákon o změně zákonů v souvislosti s přijetím zákona o pojistném na důchodové spoření.

V poslední době se velmi intenzivně mluví i o takzvaném IV. pilíři, který si vytvořili sami občané ze svých úspor a není nijak podporován ze strany státu. Můžeme si pod tím představit například: stavební spoření, podílové fondy, akcie, kryptoměny a jakékoliv další formy investic, které jsou využity na zajištění na stáří.

3.3 *Financování penzijního systému*

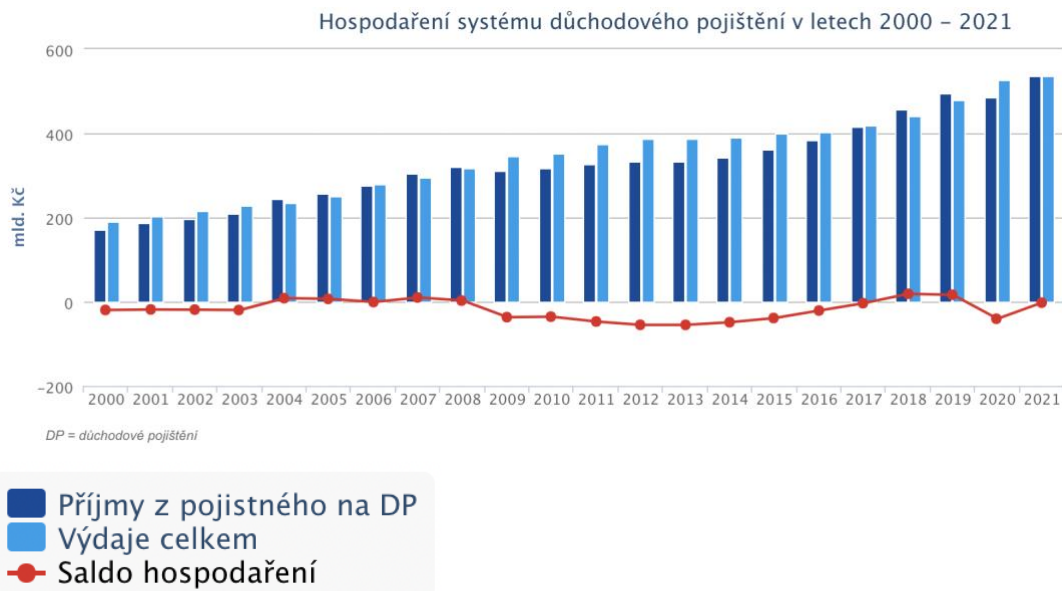
Možností, jak financovat důchodový systém, je hned několik:

1. Ze státního rozpočtu, jehož zdrojem jsou daně. V rámci financování z daní se uplatňuje nejvyšší možná solidární solidarita. To znamená, že pracovník nebo podnikatel s vyššími příjmy odvádí do systému více, ale úroveň důchodu s rostoucím výdělkem klesá.
2. Ze státního rozpočtu, ale jeho zdrojem jsou příspěvky ze sociálního důchodového pojištění. Solidarita je u tohoto zdroje daleko nižší, protože pro všechny příspěvky je stanovené stejné procento z dosahovaného výdělku. Procento je nastavené tak, aby příjmy pokryly náklady v určitém období. Nastavení procenta by mělo reagovat na danou situaci, tak aby docházelo k pokrytí všech nákladů a nevznikal žádný přebytek, ze kterého by mohly být hrazeny další položky státního rozpočtu.
3. Z fondu, který je oddělen od státního rozpočtu, kde se shromažďují příjmy z příspěvku, ale nevytvářejí žádnou kapitálovou rezervu. Prostředky se jednoduše neinvestují. Jedná se o systém PAYG „pay as you go“. V rámci tohoto způsobu financování jsou získané prostředky ihned vyplaceny současným důchodcům. Pokud jsou příspěvky nastaveny správně, neměly by vznikat rozdíly mezi příjmy a výdaji. Pokud i přes to taková situace nastane, výplata dávek je dotována ze státního rozpočtu. Protože výplata důchodu se řadí mezi tzv. „Mandatorní výdaje“, které jsou stanoveny zákonem a garantované státem.
4. Z fondu, ve kterém se oproti předchozímu, akumuluje kapitálová rezerva na úrovni dlouhodobě investovaného kapitálu. Taková možnost je jen v případě, pokud budou dlouhodobě příjmy převyšovat výdaje. Procentní sazba bude muset být vyšší, aby vznikal přebytek a tyto platby následně mohly směřovat do rezervního fondu. Zároveň procentní sazba nemůže být moc vysoká, aby nesnižovala životní úroveň.
5. Čistě fondové financování, kde si pojištěnec vytváří pomocí pojišťovacího systému kapitálové rezervy. Prostředky jsou následně použity na vyplacení jejich vlastních důchodů. (Krebs, 2015)

Penzijní systém České republiky je financován dvěma základními způsoby. Za prvé jako veřejně výdajové programy, což je u nás ze státního rozpočtu a za druhé pojistným na sociálním důchodovém pojištění. Příjmy důchodového systému tvoří pojistné na důchodové pojištění, penále a pokuty připadající na důchodové pojištění, které jsou součástí pojistného na sociální zabezpečení.

Graf číslo 1 znázorňuje hospodaření systému důchodového pojištění v letech 2000 až 2021. Důchodový systém byl v přebytku za posledních 20 let v roce 2004, 2005, 2007, 2008, 2018 a 2019.

Graf 1: Hospodaření systému důchodového pojištění v letech 2000–2021

Zdroj: Ministerstvo financí České republiky, 2022

3.4 První pilíř – důchodové pojištění

První pilíř je v rámci důchodového systému České republiky tím základním pilířem a upravuje ho zákon 155/1995 Sb., zákon o důchodovém pojištění. Zákon upravuje důchodové pojištění pro případ staří, invalidity a úmrtí živitele. Účast na důchodovém pojištění je povinný pro všechny ekonomicky aktivní osoby za stanovených podmínek (Zákon 155/1995 Sb.). První pilíř má v sobě zabudovanou složku jak sociálně pojišťovací, tak i složku sociálně zabezpečovací. V České republice je tedy smíšený veřejný důchodový systém (Potůček, 2018).

Principy důchodového pojištění (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2022):

- Sociální solidarity – každý odvádí stejné % ze svého příjmu, ty s nižším příjmem odvádí méně než ty s vyšším příjmem;
- Průběžné financování;
- Povinný systém;
- Náhrada příjmů – povinně přispíváme, abychom v době, kdy nebudeme ekonomicky aktivní (staří, invalidita, úmrtí) získali příjem v podobě důchodu (starobní, invalidní, vdovský, vdovecký, sirotčí důchod);
- Dávkově definovaný – důchod je složený ze dvou složek:
 - základní výměra, která je pro všechny stejná;
 - procentní výměra, jejíž výše je rozdílná podle délky doby pojištění a výši příjmů;
- Jednotný – pro všechny stejné podmínky;
- Dynamický – prvky konstrukce výpočtu se každoročně upravují dle aktuálního ekonomického vývoje;

Pro tvorbu důchodového systému je nejdůležitější právě důchodové pojištění, z jehož každoměsíčních plateb od účastníků jsou vypláceny důchodové dávky. Účastníci do tohoto systému, jak už jsem zmiňovala, pravidelně odvádějí určitá procenta z příjmu. Lze rozlišit tři skupiny účastníků (Rytířová 2013):

- Zaměstnanci;
- Osoby samostatně výdělečně činné;
- Osoby dobrovolně účastnící důchodového pojištění.

Tabulka 1: Sazby pojistného z vyměřovacího základu

Účastníci	Celkem	Nemocenské pojištění	Důchodové pojištění	Státní politika
Zaměstnanec	6,5 %	-	6,5 %	-
Zaměstnavatel	24,8 %	2,1 %	21,5 %	1,2 %
OSVČ	29,2 %	2,1 % (dobrovolné)	28 %	1,2 %
Dobrovolníci	28 %	-	28 %	-

Zdroj: Vlastní zpracování na základě Česká správa sociálního zabezpečení, 2022

3.4.1 Starobní důchod

Řádný starobní důchod

V okamžiku, kdy občan České republiky splní zákonem stanovené podmínky, vzniká mu nárok na náhradu příjmů v podobě starobního důchodu. Pro jeho získání jsou klíčové dvě podmínky (Zákon 155/1995 Sb.):

- Dosažení důchodového věku – je jinak upraven:
 - Pro skupinu narozenou před rokem 1936, důchodový věk u mužů činí 60 let, u žen 53 let, pokud vychovaly alespoň pět dětí, 54 let, pokud vychovaly tři nebo čtyři děti, 55 let, pokud vychovaly dvě děti, 56 let, pokud vychovaly jedno dítě, nebo 57 let, pokud jsou bezdětné;
 - Pro skupinu narozenou mezi lety 1936 až 1971 viz příloha č. 1;
 - Pro skupinu narozenou po roce 1971 činí 65 let;
- Získání potřebné doby pojištění – doba pojištění potřebná pro získání nároku na starobní důchod se postupně zvyšovala od roku 2010 až do roku 2018. V roce 2010 byla potřebná doba pojištění 26 let a v roce 2018 se vyšplhala na 35 let.

Tabulka 2: Potřebná doba pojištění

Dosažení důchodového věku	Potřebná doba pojištění
Před rokem 2010	25 let
v roce 2010	26 let
v roce 2011	27 let
v roce 2012	28 let
v roce 2013	29 let
v roce 2014	30 let
v roce 2015	31 let
v roce 2016	32 let
v roce 2017	33 let
v roce 2018	34 let
po roce 2018	35 let

Zdroj: Vlastní zpracování na základě zákona č. 427/2011 Sb.

Konstrukce výpočtů výše důchodů se skládá ze dvou složek. Skládá se ze základní výměry důchodů a z procentní výměry důchodů. Základní výměra starobního důchodu činí 10 % z průměrné mzdy, ta činí 3 900 Kč. Procentní výměra se stanoví procentní sazbou z výpočtového základu podle doby pojištění získané do vzniku nároku na starobní důchod. (Česká správa sociálního zabezpečení, 2022)

Předčasný důchod

Kromě starobního důchodu má pojištěnec možnost využít předčasný důchod. Odchod do předčasného důchodu je možný, pokud občan dosáhl věku 60 let, je-li důchodový věk pojištěnce alespoň 63 let nebo dosažením věku, ve kterém chybí nejvýše 3 roky do dosažení řádného důchodu. (Potůček, 2018) A to konkrétně až tři roky před dovršením nároku na řádný důchod. Následně po celou dobu pobírání důchodu je důchod krácen následovně (Hovorka, 2021):

- První rok před důchodem – kráceno o 0,9 %;
- Druhý rok před důchodem – kráceno o 1,2 %;
- A za každý další rok – kráceno o 1,5 %.

Předdůchod

Předdůchod umožňuje pojištěnci odejít do důchodu až pět let před dosažením důchodového věku. Dále je předdůchod rozebíráný v kapitole Doplnkové penzijní spoření. (Potůček, 2018)

3.4.2 Invalidní důchod

Dalším důchodem je důchod invalidní. Na rozdíl od starobního důchodu na invalidní důchod má nárok pojištěnec, který nedosáhl věku 65 let a stal se invalidním. Invalidní důchod je nastaven pod věkovou hranici 65 let, protože se u starších lidí předpokládají nemoci či úrazy. Role invalidního důchodu je zajistit náhradní zdroj příjmů z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu u ekonomicky aktivních osob. (Krebs, 2015)

Invalidní je člověk, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Dále se invalidní důchod dělí do tří stupňů podle pracovního omezení (Zákon 155/1995 Sb.):

1. Stupeň invalidity – do prvního stupně se řadí invalidní člověk, jehož pracovní schopnost poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %.
2. Stupeň invalidity – do druhého stupně se řadí invalidní člověk, jehož pracovní schopnost poklesla nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %.
3. Stupeň invalidity – do třetího stupně se řadí invalidní člověk, jehož pracovní schopnost poklesla nejméně o 70 %.

U žádosti o invalidní důchod je potřeba také splnit podmínku potřebné doby pojištění. Potřebná doba pojištění se rozděluje do následujících kategorií (Zákon 155/1995 Sb.):

- a) do 20 let méně než jeden rok,
- b) od 20 let do 22 let jeden rok,
- c) od 22 let do 24 let dva roky,
- d) od 24 let do 26 let tři roky,
- e) od 26 let do 28 let čtyři roky a
- f) nad 28 let pět roků.

Stejně jako u starobního důchodu se výměra invalidního důchodu skládá ze dvou složek. První složka je základní výměra, která také jako u starobního důchodu činí 10 % průměrné mzdy měsíčně a pro rok 2022 je stanovena ve výši 3900 Kč. A z procentní výměry invalidního důchodu, která musí činit minimálně 770 Kč. Každá výměra se vypočítává pro každý stupeň invalidity následovně: (Česká správa sociálního zabezpečení, 2022)

1. stupeň invalidity - 0,5 % výpočtového základu měsíčně;
2. stupeň invalidity - 0,75 % výpočtového základu měsíčně;
3. stupeň invalidity - 1,5 % výpočtového základu měsíčně.

3.4.3 Pozůstalostní důchody

Vdovský a vdovecký důchod

Mezi další důchody vyplácené z důchodového systému se řadí důchod vdovský a vdovecký. Vdova/vdovec má vždy nárok na vdovský důchod po dobu jednoho roku od smrti manžela/ky (bezpodmínečný nárok). Důchod pak dále může pobírat vdova/vdovec, která/ý splnila/l jednu z následujících podmínek:

- pečuje o nezaopatřené dítě;
- pečuje o dítě, které je závislé na péči jiné osoby ve stupni II., III., IV.;
- pečuje o svého rodiče nebo rodiče zemřelého manžela, který s ní žije v domácnosti a je závislý na péči ve stupni II., III., IV.;
- je invalidní ve třetím stupni;
- dosáhla věku, který je aspoň o 4 roky nižší, než činí důchodový věk.

Nárok na důchod zaniká, pokud vdova/vdovec přestane plnit jednu z uvedených podmínek nebo dnem uzavření nového manželství.

Jako u předchozích důchodů se také výše důchodu dělí na základní výměru a procentní výměru. Výše základní výměry vdovského a vdoveckého důchodu činí 10 % průměrné mzdy měsíčně. Výše procentní výměry vdovského a vdoveckého důchodu činí 50 % procentní výměry starobního důchodu nebo invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, na který měl nebo by měl nárok manžel (manželka) v době smrti. (Česká správa sociálního zabezpečení, 2022)

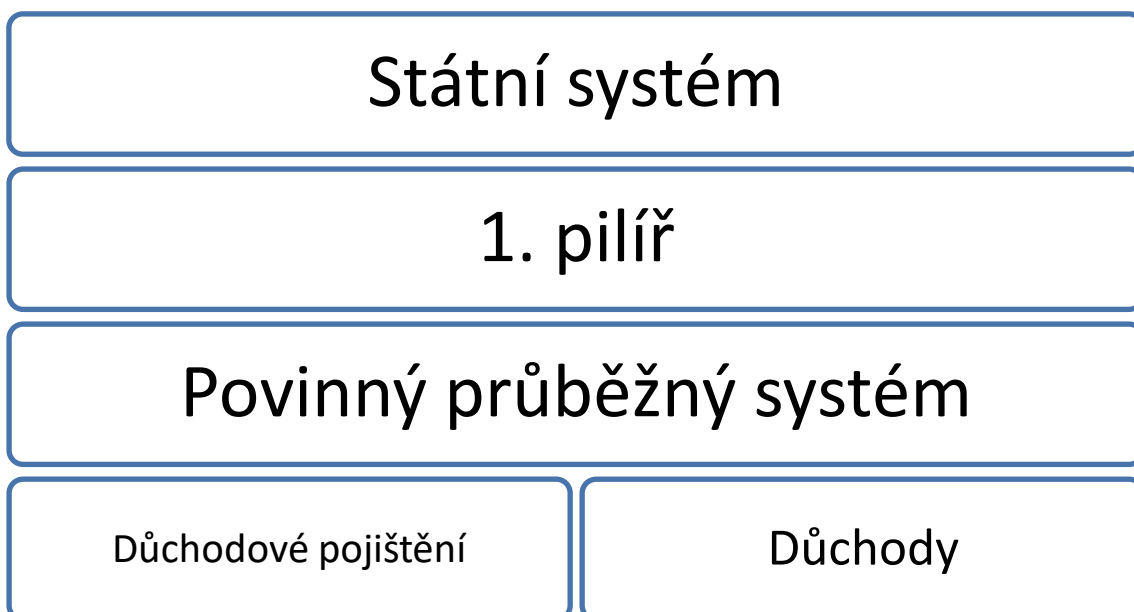
Sirotčí důchod

Mezi další pozůstalostní důchody, který je vyplácen z důchodového systému České republiky je sirotčí důchod. Nezaopatřené dítě má nárok na sirotčí důchod zemře-li jeho rodič, který pobíral invalidní nebo starobní důchod. Pokud zemřelý rodič nepobíral ani jeden z důchodu, tak nezaopatřené dítě má nárok na důchod i v případě (Česká správa sociálního zabezpečení, 2022):

- pokud byl rodič starší 28 let a doba důchodového pojištění trvala aspoň jeden rok v období posledních deseti let života,
- nebo pokud byl starší 38 let a doba důchodového pojištění trvala aspoň dva roky v období posledních deseti let života.

Procentní výměra činí 40 % procentní výměry invalidního nebo starobního důchodu, na který měl zemřelý rodič v době smrti nárok. (Krebs, 2015)

Schéma 1: 1. pilíř důchodového systému ČR

Zdroj: Vlastní zpracování na základě zákona 155/1995 Sb.

3.5 Druhý pilíř – důchodové spoření

Důchodové spoření neboli druhý pilíř důchodového systému byl součástí druhé fáze důchodové reformy v České republice. Druhý pilíř fungoval jen dva roky, a to od roku 2013 do roku 2015. Upravovaly ho dva předpisy, zákon č. 426/2011 Sb., o důchodovém spoření a zákon č. 397/2012 Sb., o pojistném na důchodovém spoření. Jelikož první pilíř v roce 2012 tvořil 95 % příjmů důchodců, tak se tehdejší vláda rozhodla pro zavedení druhého pilíře, který měl za úkol doplnit důchodové pojištění o další zdroj příjmů z fondového financování. (Rytířová, 2013)

Druhý důchodový pilíř byl pro každého občana České republiky dobrovolný. Účastníkem mohla být jen fyzická osoba starší 18 let, pokud se osoba rozhodla vstoupit do druhého pilíře, tak z něj už nemohla vystoupit.

Důchodové spoření spočívalo v tom, že se účastníkovi druhého pilíře převedly 3 % prostředků, které odváděl do prvního pilíře, k tomu si ze zákona musel přidat další 2 % z hrubé mzdy a celých 5 % směřovalo na individuální důchodový účet, který si účastník založil u libovolné penzijní společnosti. Což zapříčinilo odklon aspoň části prostředků ze státního rozpočtu. U penzijní společnosti si dále účastník zvolil dle investičního dotazníku jeden ze čtyř účastnických fondů, kde se prostředky zhodnocovaly. (Potůček, 2018)

V roce 2012 existovalo jen 6 penzijních společností, které nabízely možnost vést důchodový účet a povinně vytvářely tyto fondy (Finance.cz, 2022):

- Důchodový fond státních dluhopisů se skládal z dluhopisů (90 %) a očekávaný výnos byl 2 až 3 % ročně.
- Konzervativní důchodový fond byl velmi podobně složen jako předchozí fond, ale byl trochu agresivnější z hlediska investování. V jeho portfoliu bychom našli i podílové listy a jeho očekávaný výnos byl 3 až 4 % ročně.
- Vyvážený důchodový fond mohl mít v akciích až 40 % majetku a otevřená měnová expozice mohla být až 25 %. Jeho očekávaný výnos byl 4 až 5 % ročně.
- Dynamický důchodový fond mohl mít dokonce 80 % svého majetku v akciích a otevřená měnová expozice mohla být až 50 %. Jeho očekávaný výnos byl 5 až 7 % ročně.

Pokud měl účastník nárok na výplatu z druhého pilíře, mohl si vybrat ze tří možností (Zákon č. 426/2011 Sb.):

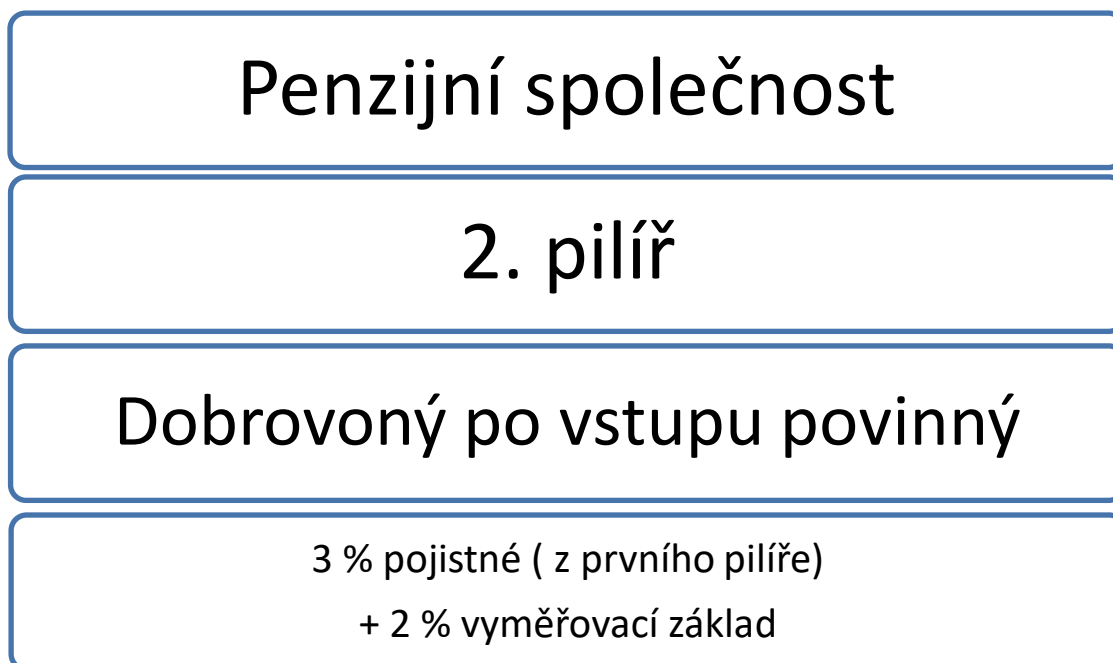
- Doživotní starobní důchod;
- Doživotní starobní důchod se sjednanou výplatou o pozůstalostního důchodu po dobu 3 let ve stejné výši;
- Starobní důchod na 20 let.

Po ukončení druhého pilíře účastníci dostali několik možností, jak naložit s naspořenými prostředky. Mohli prostředky:

- vybrat,
- nechat převést na doplňkové penzijní spoření nebo penzijní připojištění,
- převést zpátky do prvního pilíře.

Přes 80 % účastníků se peníze rozhodlo vybrat a nechat si je převést na svůj bankovní účet. Náklady spojené se zavedením, trváním a následném ukončení druhého pilíře jsou odhadovány na 80 mil. Kč. (Potůček, 2018)

Schéma 3: 2. pilíř důchodového systému ČR

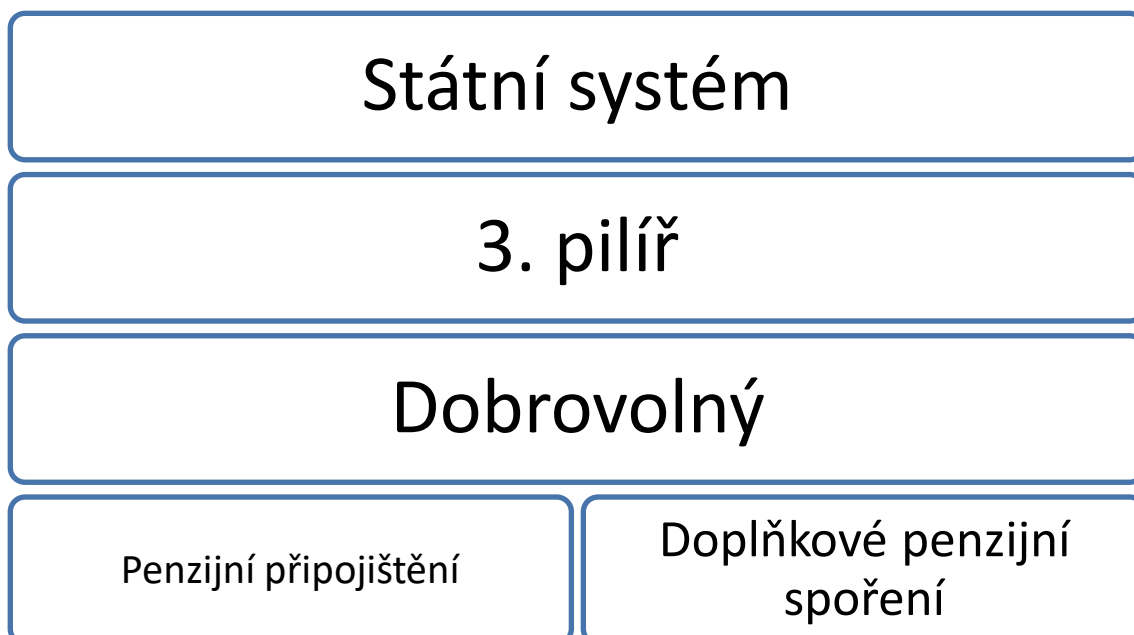

Zdroj: Vlastní zpracování na základě zákonů č. 376/2015 Sb., 426/2011 Sb.

3.6 Třetí pilíř – Doplnkové penzijní spoření a Penzijní připojištění

Třetí pilíř se v České republice objevuje již od roku 1994, kdy existoval v podobě penzijního připojištění (dále také “PP”), které do dnes funguje a upravuje ho zákon číslo 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením. Od 1.1.2013 penzijní připojištění nahradilo doplnkové penzijní spoření (dále také “DPS”), které upravuje zákon číslo 427/2011 Sb., o doplňkovém penzijním spoření. Třetí pilíř je pro každého občana České republiky dobrovolný a na rozdíl od druhého pilíře je povolené i jeho ukončení. Účastník DPS nebo PP se zavazuje dodržovat podmínky dané penzijní společností, kterou si zvolí. Penzijní společnosti pak nashromážděné prostředky investují na kapitálových trzích. Každý účastník má svůj individuální účet, kde přesně vidí, kolik si už naspořil a kolik z toho jsou jeho příspěvky, příspěvky od státu, zhodnocení a popřípadě i příspěvky od zaměstnavatele. (Česká správa sociálního zabezpečení, 2022)

Schéma 5: 3. pilíř důchodového systému ČR

Zdroj: Vlastní zpracování na základě zákonů č. 427/2011 Sb., 42/1994 Sb.

Starší produkt penzijního připojištění šlo sjednat do listopadu 2012 a novější produkt doplňkového penzijního spoření lze sjednat od 1.1.2013. Účastník penzijního připojištění může ve spoření s danými podmínky pokračovat dále nebo prostředky může převést do doplňkového penzijního spoření a pokračovat ve spoření s novými podmínkami. (Rytířová 2013)

Penzijní připojištění i doplňkové penzijní spoření je se státním příspěvkem. Státní příspěvky jsou pro oba produkty stejné. Minimální měsíční příspěvek je 100 Kč. Nárok na státní příspěvek má klient od 300 Kč do 1000 Kč. Za 300 Kč klient získá státní příspěvek 90Kč a maximálně za 1000 Kč získá příspěvek 230Kč. Maximální příspěvek není omezen. Měsíční příspěvek lze i dnes zvyšovat či snižovat, i když penzijní připojištění nelze založit. (Zákon 427/2011 Sb., Zákon 42/1994 Sb.)

Základní prvky třetího pilíře (Rytířová, 2013):

- **Fondové financování** – prostředky účastníků jsou spravovány na kapitálových trzích a po celou dobu jsou majetkem daného účastníka;
- **Individuální účet** – účastník dostane jen své prostředky, které nejsou použity na financování dávek ostatních účastníků;
- **Výrazný prvek ekvivalence** – vyplacené dávky odpovídají příspěvkům účastníka;
- **Příspěvkově definovaný systém** – předem definovaná výše příspěvků od systému;
- **Dobrovolné zahájení a ukončení účasti** – každý, kdo splní podmínky, se může sám rozhodnout, zdali se zúčastní spoření. A stejně tak, každý účastník se může sám rozhodnout, o ukončení, i když v nějakých případech to může mít negativní dopad. Ten se může týkat zpětného dodanění nebo účastník může přijít o veškeré státní příspěvky. (Rytířová, 2013)

Státní příspěvek

Minimální měsíční příspěvek na smlouvu u penzijního připojištění i doplňkového penzijního spoření je 100 Kč. Na státní příspěvek má nárok účastník až od 300 Kč měsíčně. Nárok na příspěvek má účastník, který má trvalý pobyt v České republice nebo má bydliště na území členského státu Evropské unie a je:

- účasten důchodového pojištění podle tuzemských právních předpisů,
- poživatелеm důchodu z tohoto důchodového pojištění,
- nebo účasten veřejného zdravotního pojištění v České republice.

Státní příspěvky byly k 1.1.2013 upraveny pro všechny smlouvy třetího pilíře stejně.

Je-li výše měsíčního příspěvku účastníka 300 až 999 Kč, činí výše měsíčního státního příspěvku částku 90 Kč a 20 % z částky přesahující 300 Kč. Pokud je výše měsíčního příspěvku účastníka vyšší než 1000 Kč, činí výše měsíčního státního příspěvku 230 Kč. (Zákon 427/2011 Sb., Zákon 42/1994 Sb.)

Tabulka 3: Výše státního příspěvku u PP a DPS

Měsíční platba účastníka	Státní příspěvek od 1.1.2013	Státní příspěvek do 31.12.2012
100 Kč	0 Kč	50 Kč
200 Kč	0 Kč	90 Kč
300 Kč	90 Kč	120 Kč
400 Kč	110 Kč	140 Kč
500 Kč	130 Kč	150 Kč
600 Kč	150 Kč	150 Kč
700 Kč	170 Kč	150 Kč
800 Kč	190 Kč	150 Kč
900 Kč	210 Kč	150 Kč
1000 Kč a více	230 Kč	150 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě zákona č. 427/2011 Sb.

Daňové úlevy

Mezi další výhodu třetího pilíře je snižování základu daně. Dnes je možné u penzijního připojištění i doplňkového penzijního spoření snížit základ daně. To se týká jak samotného účastníka, tak i zaměstnavatele, který účastníkovi třetího pilíře přispívá.

Co se týče účastníka, ten má z částky do 12 000 Kč za rok nárok na státní podporu. Z částky nad 12 000 Kč ročně maximálně do výše 24 000 Kč ročně si může snížit daňový základ. Při maximálním využívání odpočtu daňového základu si klient musí měsíčně spořit 3 000 Kč měsíčně. Získá maximální státní podporu 230 Kč měsíčně a může si odečíst od základu daně při 15% sazbě daně z příjmu 3 600 Kč.

Zaměstnavatel může zaměstnanci přispívat na penzijní připojištění, doplňkové penzijní spoření nebo na životní pojištění. Následně si pak může odečíst od základu daně maximálně 50 000 Kč. Tyto příspěvky jsou také osvobozeny od placení pojistného na sociálním a zdravotním pojištění. (Česká správa sociálního zabezpečení, 2022)

Tabulka 4: Daňová úleva u PP a DPS

Měsíční platba	Roční sleva na dani z příjmu
Do 1 000 Kč	Žádná sleva na dani
1 100 Kč	180 Kč
1 200 Kč	360 Kč
1 300 Kč	540 Kč
1 400 Kč	720 Kč
1 500 Kč	900 Kč
1 600 Kč	1 080 Kč
1 700 Kč	1 260 Kč
1 800 Kč	1 440 Kč
1 900 Kč	1 620 Kč
2 000 Kč	1 800 Kč
3 000 Kč	3 600 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování na základě zákona č. 427/2011 Sb.

Příjem účastníka ve třetím pilíři může tvořit:

- příspěvky účastníka,
- příspěvky zaměstnavatele,
- příspěvky státu,
- daňové úlevy,
- zhodnocení všech vložených prostředků.

3.6.1 Penzijní připojištění

Penzijní připojištění je jeden ze dvou způsobů spoření ve třetím pilíři. Vzniklo v roce 1994 i s celým třetím pilířem a dodnes penzijní připojištění upravuje zákon č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením. „*Tento zákon upravuje penzijní připojištění se státním příspěvkem (dále jen "penzijní připojištění") u penzijních fondů, činnost penzijních fondů a státní dozor nad penzijním připojištěním a změny některých zákonů souvisejících se zavedením penzijního připojištění. Penzijním připojištěním se pro účely tohoto zákona rozumí shromažďování peněžních prostředků od účastníků penzijního připojištění (dále jen "účastník") a státu poskytnutých ve prospěch účastníků, nakládání s těmito prostředky a vyplácení dávek penzijního připojištění.*“ (Zákon č. 42/1994 Sb.) Novou smlouvu bylo možné uzavřít pouze do 30.11.2012 a následně bylo nahrazeno doplňkovým penzijním spořením. Není možné, aby byl účastník penzijního připojištění i účastníkem doplňkového penzijního spoření. Pokud si účastník zvolí přechod na nové podmínky může přejít z PP do DPS u stávající penzijní společnosti. U penzijního připojištění existuje garance. To znamená, že penzijní společnosti musí zajistit připsání pouze kladného výsledku hospodaření. (Rytířová, 2013)

Dávky z penzijního připojištění

Nárok na **starobní penzi** vzniká účastníkovi při dosažení věku 60 let a po minimálně 60 měsících placení penzijního připojištění (maximálně si penzijní společnost může určit 120 měsíců placení penzijního připojištění). Následně se starobní penze vyplácí účastníkovi do konce života v podobě pravidelných měsíčních částek. (Zákon č. 42/1994 Sb.)

Neobvyklou dávkou u penzijního připojištění je **výsluhová penze**. Tu si účastník musí sjednat již při uzavření smlouvy. Na výsluhovou penzi má účastník nárok minimálně po 15 letech spoření a má nárok maximálně na 50 % z naspořené částky. Výsluhová penze může být vyplacena jednorázově nebo v podobě pravidelných měsíčních částek. (Zákon č. 42/1994 Sb.)

Invalidní penze je poskytována při přiznání invalidního důchodu třetího stupně, dále musí účastník získat 36 měsíců pojištění (maximálně 60 měsíců pojištění). A stejně jako u starobní penze se vyplácí do konce života účastníka v pravidelných měsíčních částkách. (Zákon č. 42/1994 Sb.)

Jak už bylo výše řečeno, účastník třetího pilíře může kdykoliv do systému vstoupit i z něj vystoupit. U penzijního připojištění v případě odstoupení od smlouvy a zaplacení alespoň 12 kalendářních měsíců, vzniká účastníkovi nárok na **odbytné**. Účastníkovi jsou vyplaceny prostředky bez poskytnuté státní podpory za celou dobu trvání smlouvy. (Rytířová, 2013)

Pozůstalostní penze se vyplácí v případě úmrtí účastníka, jehož doba pojištění byla aspoň 36 měsíců (maximálně 60 měsíců). Vyplácí se osobě, kterou si účastník určil ve smlouvě. (Zákon č. 42/1994 Sb.)

3.6.2 Doplnkové penzijní spoření

Možnost sjednání doplnkového penzijního spoření vznikla od 1.1.2013 a je dána zákonem č. 427/2011 Sb., o doplnkovém penzijním spoření definuje doplnkové penzijní spoření jako „*shromažďování a umístování příspěvků účastníka doplnkového penzijního spoření (dále jen „účastník“), příspěvků placených za účastníka jeho zaměstnavatelem a státních příspěvků do účastnických fondů obhospodařovaných penzijní společnostmi a vyplacení dávek z doplnkového penzijního spoření, jehož účelem je zabezpečit doplnkový příjem účastníka ve stáří nebo invaliditě*“.

Ze zákona každá penzijní společnost musí mít zřízen Konzervativní fond, další fondy si může zvolit podle sebe, ale musí dostat schválení od České národní banky.

Dávky z doplnkového penzijního spoření

Starobní penze na určenou dobu, o tu má možnost zažádat účastník, který spořil alespoň 60 měsíců a dosáhl věku alespoň o 5 let nižšího, než je věk potřebný pro nárok na starobní důchod. Účastník si pak následně zvolí, v jaké výši chce splátky nebo kolik bude chtít splátek. U obou možností doba výplaty dávek nesmí být nižší než 3 roky. (Rytířová, 2013)

Předdůchod není samostatnou dávkou, spadá do kategorie starobní důchod na dobu určenou. Účastník tedy musí splnit stejné podmínky jako u starobního důchodu a (Zákon 427/2011 Sb.):

- vyplacená penze nesmí být nižší než 30 % průměrné mzdy;
- dávky musí být vypláceny měsíčně a jejich výše musí být po celou dobu stejná;
- výplata dávek nesmí skončit dříve než 3 roky před dosažením důchodového věku;
- doba pobírání dávky nesmí být kratší než dva roky a nesmí ji přerušit.

Pokud účastník splní všechny podmínky může jít do předdůchodu až 5 let před dosažením důchodového věku. Doba pobírání předdůchodu je pro účely důchodového pojištění považována za vyloučenou dobu a pro účely zdravotního pojištění bude příjemce předdůchodu státním pojištěncem. (Mečířová, 2021))

Na **invalidní penzi na dobu určenou** vzniká nárok bez věkového omezení a to účastníkovi, kterému je přiznán invalidní důchod třetího stupně. (Rytířová, 2013)

Dále musí spořit alespoň 36 měsíců a výplata dávek nesmí být kratší než 3 roky. (csob.cz, 2022)

Při předčasném ukončení spoření vzniká účastníkovi nárok na **odbytné**. Podmínkou pro získání odbytného je, že smlouva trvá alespoň 24 měsíců. V částku odbytného jsou naspořené prostředky účastníka odečtené od státních příspěvků po celou dobu trvání smlouvy. (Rytířová, 2013)

Další řádnou dávkou je **jednorázové vyrovnání**. Pokud chce účastník svoje spoření vybrat jednorázově, bude si muset počkat až dosáhne důchodového věku a spořil minimálně 60 měsíců (maximálně 120 měsíců). (csob.cz, 2022) V rámci jednorázového vyrovnání má účastník nárok na naspořené prostředky včetně státní podpory. (Rytířová, 2013)

Poslední možnost dávky, kterou si účastník může zvolit je **kombinace výplaty dávek**. Kombinace se týká starobní penzí na dobu určenou, invalidní penzí na dobu určenou, úhradou jednorázového pojistného pro doživotní penzi a úhradou jednorázového pojistného pro penzi na přesně stanovenou dobu s přesně stanovenou výší důchodu. (Rytířová, 2013)

4 Ostatní formy zajištění na stáří

Jak bylo zmíněno v předchozích kapitolách, v poslední době začíná vznikat takzvaný čtvrtý pilíř penzijního systému. Tento čtvrtý pilíř je soukromé spoření, které není podporované státem. Je to soukromé spoření každého občana, který se sám rozhodne, že využije další formu spoření na svůj důchod. Na finančním trhu je mnoho možností investování. Investování představuje další možnost, jak uchovat hodnotu prostředků do budoucna a také možnost dané prostředky zhodnotit. Investování v rámci zabezpečení na důchod umožňuje další formu spoření peněz během ekonomicky aktivního života a jakousi další možnost diverzifikace.

Na investování mají vliv tyto základní prvky:

- výnos,
- riziko,
- likvidita,
- investiční horizont.

Tyto prvky je vždy potřeba zvážit předtím, než se daný člověk rozhodne investovat. Pro investora je důležité, aby si uvědomil, jaký výnos od investice očekává. Zároveň je si potřeba uvědomit, že čím více je u investice volatilita, tím je potřeba očekávat větší riziko. Riziko je také, že investor nedosáhne očekávaných výnosů. Dále velkou roli hraje likvidita. Likvidita je schopnost přeměnit investiční instrument na disponibilní finanční prostředky. A poslední bod je investiční horizont, který je důležitý při vybírání vhodných investiční nástrojů. (Rejnuš, 2016)

4.1 Investiční nástroje

Finanční trh nabízí celou škálu investiční nástrojů. V dalších kapitolách jsou zmíněny akcie, dluhopisy, podílové fondy, ETF.

4.1.1 Akcie

Akcie je cenný papír, který reprezentuje podíl na podniku. S akcií jsou spojená práva:

- podílet se na řízení společnosti, podílet se na zisku (dividend),
- podílet se na likvidačním zůstatku,
- účastnit se valných hromad akciové společnosti, předkládat na nich návrhy a při hlasování uplatnit počet hlasů úměrný počtu držených akcií.

Cílem investorů je kromě dividend i kapitálové výnosy, které vyplývají z tržních cen (kurzů). Akcie jsou velmi volatilní a mnoho investorů se dle historie výnosů (volatility) odhadnout, kdy je nejvýhodnější danou akcií nakoupit, aby dosáhli kapitálového výnosu.

Akcie se dělí na kmenové a prioritní. Vlastník kmenové akcie má právo účastnit se valných hromad akciové společnosti, předkládat na nich návrhy a při hlasování uplatnit počet hlasů úměrných počtu držených akcií. Má právo na dividendy a právo se podílet na likvidačním zůstatku akciové společnosti.

Prioritní akcie kombinuje standartní vlastnosti kmenových akcií s některými vlastnostmi dluhopisů. Tyto akcie jsou většinou bez hlasovacích práv a výplata dividend bývá stanovená pevným procentem. (Rejnuš, 2016)

Akcie se dá nakoupit pomocí brokerů, kteří mají licenci k obchodování na burzách. Nejčastěji se dnes nakupuje přes internet. Dnešními nejznámějšími brokery jsou eToro nebo BH Securities. Poplatky za nákup akcií se u jednotlivých brokerů mohou odlišovat. Nejčastěji se výše poplatku pohybuje okolo 0,40 % z objemu obchodu. (Hovorka, 2021)

4.1.2 Dluhopisy

Cenný papír, s nímž je spojeno právo majitele požadovat splacení dlužné částky ve jmenovitých hodnotách, vyplacení výnosů z něj k určitému datu a povinnost osoby oprávnění vzdávat dluhopisy tyto závazky splnit. Dluhopisy se dělí na krátkodobé a dlouhodobé.

Krátkodobé dluhopisy:

- státní pokladniční poukázka,
- pokladniční poukázky centrální banky,
- depozitní certifikát,
- směnky.

Dlouhodobé dluhopisy se také nazývají obligace a mají splatnost delší než jeden rok. (Rejnuš, 2016)

4.1.3 Podílové fondy

Podílový list je cenný papír, nebo zaknihovaný cenný papír, který představuje podíl podílníka na podílovém fondu, se kterým jsou spojena práva podílníka plynoucí z tohoto zákona nebo ze statutu podílového fondu. Investování do podílového fondu je založeno na kolektivním principu. Shromažďují se peníze investorů, které se poté investují dle předem určené investiční strategie. Podílové fondy nejsou samostatnými právními subjekty. Majetek náleží podílníkům příslušného fondu a investiční společnost prostředky jen spravuje.

Výhody investování do podílových fondů: (Rejnuš, 2016)

- snadné investování prostřednictvím regulovaných a dozorovaných institucí;
- diverzifikace;
- minimalizace nákladu;
- podíl na takových aktivech, ke kterým se samotný investor nedostane;
- pokud je tak stanoveno, je možnost okamžitého odkupu od investiční společnosti.

Druhy fondů

Na finančním trhu se objevuje několik druhů podílových fondů s několika zaměřeními. Zaměření fondu je to nejdůležitější kritérium, podle čeho se následně odvíjí struktura aktiv obsažená v jeho majetkovém portfoliu, očekávaná výkonnost a riziko.

Fondy akciové

Investice do akciových fondů jsou považovány za poměrně rizikové, protože hodnota fondu závisí na vývoji tržních cen akcií, které jsou součástí jejich portfolia. Akcie bývají velmi volatilní, protože jejich hodnota je závislá na hospodářských výsledcích podniku tak i na vývoji celého trhu.

Fondy peněžního trhu

Naopak investice do fondů peněžního trhu lze považovat za relativně bezpečné. V portfoliu fondu peněžního trhu jsou obsažené investice do krátkodobých, ale především státních dluhopisů. Fondy nejsou moc volatilní jako akciové fondy, proto se i vyznačují poměrně nízkou výkonností.

Fondy dlouhodobých dluhopisů

Fondy dlouhodobých dluhopisů, respektive fondy obligací jsou také považovány za relativně bezpečné, nicméně nejvíce záleží na emitentovi dané obligace. Dle jeho emitenta je můžeme členit na fondy státních obligací, komunálních obligací, bankovních obligací a korporáčních obligací.

Fondy smíšené

Strategie a portfolio smíšených fondů je tvořeno jak z akcií, tak i obligací nebo i jiných druhů investičních aktiv. Vždy je předem určeno, v jakém poměru jsou jednotlivé druhy portfoliových aktiv, které jsou po celou dobu existence fondu udržovány. Zpravidla se jedná o aktivně spravované fondy.

Fondy fondů

Fondy fondů neinvestují přímo do akcií nebo obligací, ale investují do fondů. Fungují velmi podobně jako výše uvedené fondy smíšené s tím rozdílem, že investují do konkrétních podílových fondů. To znamená, že diverzifikace portfolia je daleko větší, než například u smíšených fondů ale je také potřeba počítat s vyššími poplatky, které si účtují všichni správci fondů. (Rejnuš, 2016)

Tabulka 5: Rozdělení fondů podle rizika, investičního horizontu a volatility

Fond	Riziko	Investiční horizont	Volatilita	Možný výnos
Akciové fondy	vysoké	5 let a déle	silně kolísavá	vysoký
Fond peněžního trhu	minimální	6 měsíců	stabilní	nízký
Dluhopisový fond	malé až střední	2 roky	mírně kolísavá	nízký až střední
Smíšené fondy	střední až vysoké	3 roky	kolísavá	střední až vysoký
Fondy fondů	střední až vysoké	2 až 5 let	středně kolísavá	střední až vysoký

Zdroj: Janda, 2012

4.1.4 Exchange Traded Funds (ETF)

Exchange Traded Funds (burzovně obchodovatelné fondy) mohou mít ve svém portfoliu stejná aktiva jako podílové fondy. Nejčastěji se v praxi objevují ETF s indexovou a pasivní správou. Portfolio ETF fondu kopíruje předem určené indexy a svoji strategii po celou dobu jeho existence nemění. ETF jsou tedy pasivně spravované a náklady za správu jsou oproti aktivně spravovaným podílovým fondům daleko menší. (Rejnuš, 2016)

Výhody investování do ETF:

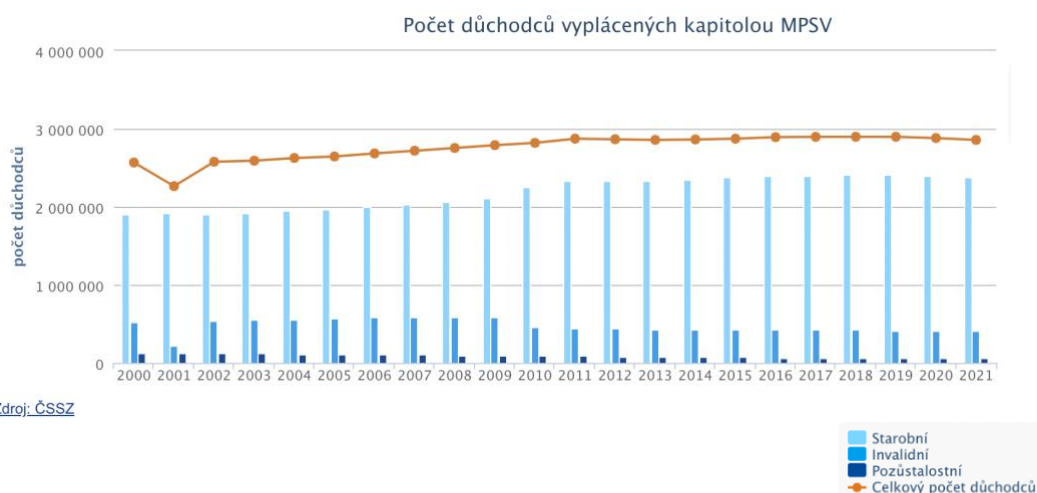
- Investování do ETF nevyžaduje velký objem peněžních prostředků;
- Jeden cenný papír, který investuje do více druhů investičních aktiv = větší diverzifikace;
- Nižší poplatky za správu portfolia než u podílových fondů.

5 Analýza penzijního systému ČR

Praktická část práce je zaměřena na analýzu penzijního systému ČR, věkové rozvrstvení obyvatelstva ČR a komparaci vybraných finančních produktů.

Celkový počet osob v České republice, kterým byl vyplácen aspoň jeden z druhů důchodu v roce 2021, činil 2 857 644. Celkové výdaje na dávky důchodů v roce 2021 činily 537,4 mld. Kč.

Graf 2: Počet důchodců

Zdroj: Ministerstvo financí České republiky, 2022

Největší skupinou z počtů důchodců pobírající důchod jsou občané pobírající starobní důchod, kterou tvoří 2 377 820 osob. To je 83,2 % vyplácených důchodů. Dále 414 646 osob pobírá invalidní důchod a 65 178 pozůstalostní důchod. Z grafu číslo 2 vyplývá, že od roku 2000 do roku 2021 celkový počet osob, kterým je vyplácen starobní, invalidní nebo pozůstalostní důchod, roste jen mírně. Největší nárůst osob je patrný u starobního důchodu. Naopak u invalidního důchodu a starobního důchodu počet osob mírně klesá. (Ministerstvo financí České republiky, 2022)

Každý rok se i díky valorizaci navyšují vyplácené důchody. Důchody se valorizují (navyšují) podle výše mezd, inflace a dalších parametrů, aby nedocházelo ke snižování životní úrovně důchodců. K valorizaci vždy dochází k 1. lednu kalendářního roku. K 1. lednu 2022 se navýšila pevná část důchodu na 3 900 Kč a procentní část je navýšená o 1,3 %. a také nad rámec valorizace se důchody navýšily o 300 Kč. (Finance.cz, 2022)

Tabulka 6: Výdaje na důchody v roce 2020

Důchod	Výdaje
Starobní důchody	411 284 618 000 Kč
Invalidní důchody	51 041 228 000 Kč
Vdovské a vdovecké důchody	26 773 189 000 Kč
Sirotčí důchody	3 840 357 000 Kč
Jednorázový příspěvek důchodci	14 691 555 000 Kč
Celkem	507 630 947 000 Kč

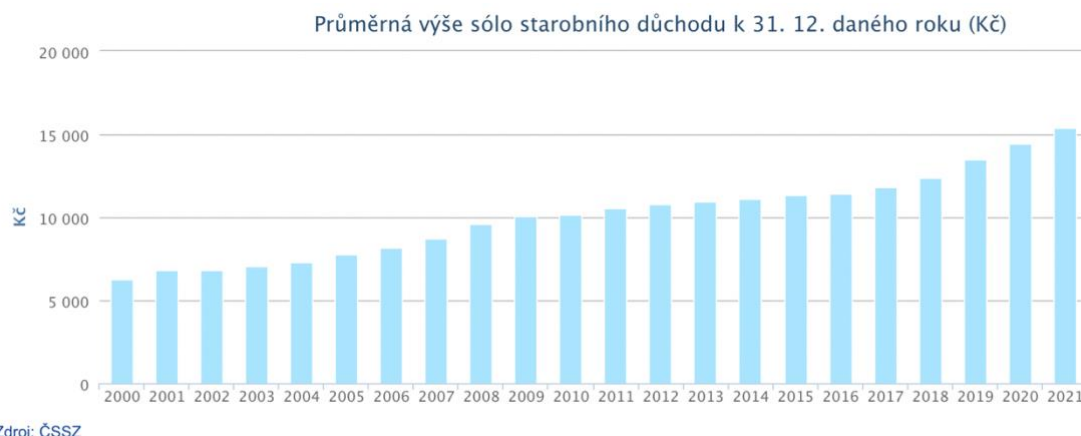
Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení, 2020

Z tabulky číslo 6 vyplývá, že největší položkou v rámci vyplacených důchodů za rok 2020 jsou:

1. starobní důchody (81 %);
2. invalidní důchody (10 % z toho: I. stupeň – 31,18 %, II. stupeň – 15,92 %, III. stupeň – 52,9 %);
3. vdovské a vdovecké důchody (5 % z toho: vdovský – 88,37 %, vdovecký – 11,63 %);
4. sirotčí důchody (1 %);
5. jednorázový příspěvek důchodci (3 %).

Poslední položku vyplacených důchodů je jednorázový příspěvek. Za rok 2020 byl každému důchodci vyplacen jednorázový příspěvek ve výši 5 000 Kč. Celkový počet penzistů za rok 2020 tvořil 2 881 424 osob a průměrná výše důchodů ve stejném roce byla 14 479 Kč.

Graf 3: Průměrná výše starobního důchodu

Zdroj: Ministerstvo financí České republiky, 2022

Na grafu číslo 3 je vývoj průměrné výše starobních důchodů od roku 2000 do roku 2022. Z grafu vyplývá, že od roku 2000 se každý rok důchod navyšoval. V roce 2020 byla průměrná výše důchodu 14 479 Kč a v roce 2021 byla průměrná výše důchodu 15 425 Kč. V roce 2020 byl k valorizaci ještě navíc vyplacený jednorázový příspěvek ve výši 5 000 Kč. (Ministerstvo financí České republiky, 2022)

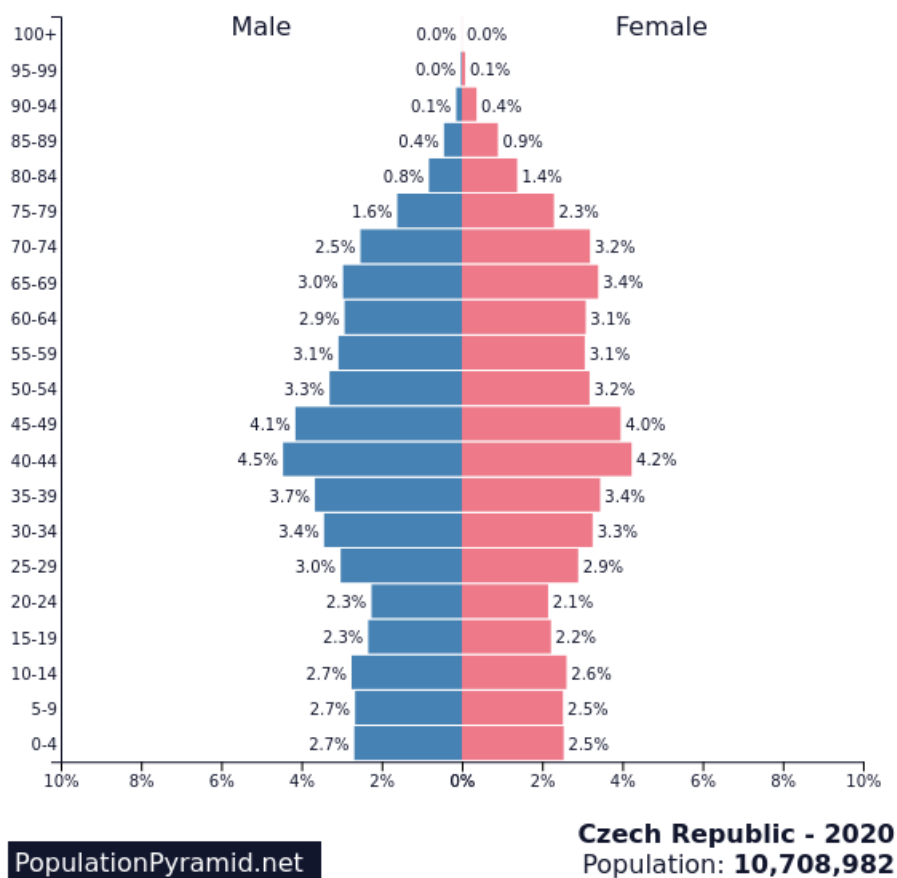
5.1 Věkové rozvrstvení obyvatelstva

V rámci věkového rozvrstvení obyvatelstva je vidět, jak velká skupina obyvatel ČR je aktuálně nejvíce ekonomicky aktivní. Z celého rozvrstvení obyvatelstva za rok 2020 vyplývá jako nejpočetnější skupina osob mezi cca 40–45 lety. Do této skupiny aktuálně spadají tzv. „Husákovy děti“, které jsou do dnes největší populační vlnu v České republice. Celkově nejsilnější věk za rok 2020 je 46 let a spadá do ní 193 095 osob. Naopak nejslabší skupina obyvatel ČR je věková skupina cca od 15 do 25 let. (Kaše, 2021)

Z grafu 4 vyplývají tyto věkové skupiny za rok 2020:

- 0-14 let: 15,7 %;
- 15-64 let: 64,2 %;
- 65+: 20,1 %.

Graf 4: Věkové rozvrstvení obyvatel ČR 2020

Zdroj: populationPyramid.net

Vývoj věkové struktury obyvatel České republiky, který ji čeká do roku 2040, bude hlavně ve znamení stárnutí populace. V roce 2040 se z největší věkové kategorie tzv. Husákových dětí, ze kterých jsou dnes ekonomicky aktivní lidé, stanou lidé v důchodovém věku, kteří budou postupně odcházet do předčasného důchodu, předdůchodu a starobního důchodu. (Kaše, 2021)

Věkové skupiny v roce 2040 budou dle prognóz vypadat následovně:

- 0-14 let: 14 %;
- 15-64 let: 60,8 %;
- 65+: 25,2 %.

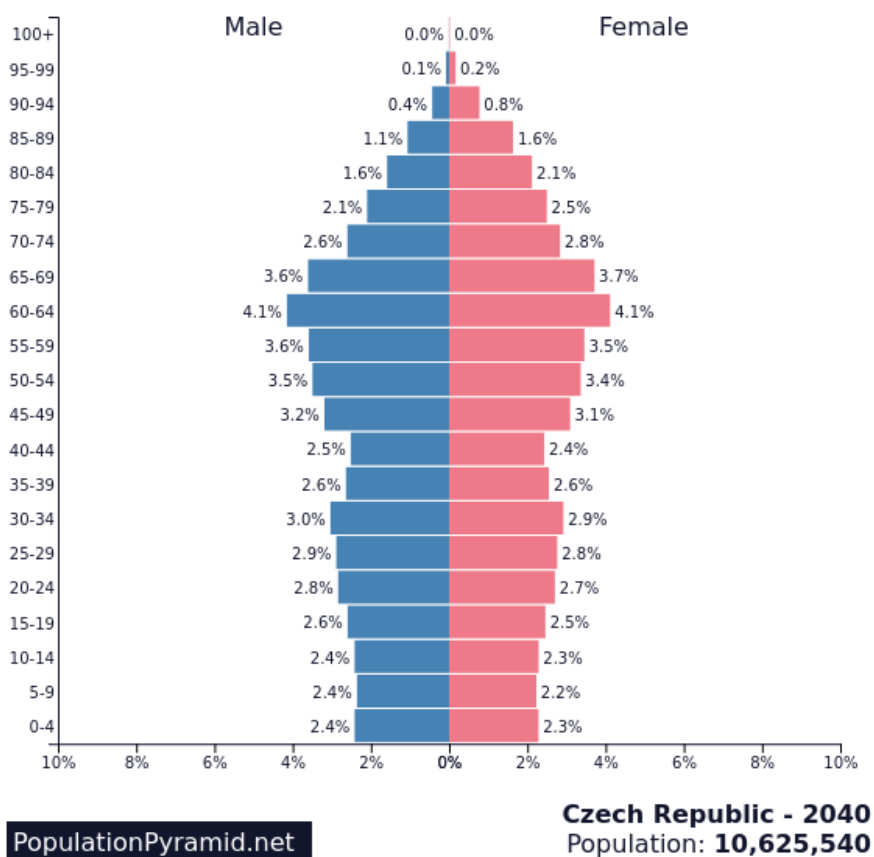
A v roce 2075:

- 0-14 let: 14,8 %;
- 15-64 let: 57,7 %;
- 65+: 27,5 %.

Postupně bude docházet ke zvyšování počtu věkové kategorie 65 let a více a snižování počtu lidí ve věkové kategorii 15–64 let. To bude znamenat, že do budoucna bude méně ekonomicky aktivních lidí, kteří budou vydělávat na důchody a bude mnohem více důchodců, které bude potřeba uživit. To vyvolá velký tlak na státní rozpočet, pokud bude zachována stejná úroveň důchodů jako dnes. (Kaše, 2021)

Příjmy státního rozpočtu, a to konkrétně příjmy z důchodového pojištění za rok 2021, tvořili 89,59 mld. Kč. Výdaje na důchody za rok 2021 tvořily 95,81 mld. Kč. Výdaje na důchod je už dnes potřeba dlouhodobě pokrývat i z jiných zdrojů státního rozpočtu. Dnes je 20,1 % obyvatel v důchodovém věku. Jen za 20 let se jejich počet zvedne dle predikcí o 5,1 procentního bodu. (Ministerstvo financí České republiky, 2022)

Graf 5: Věkové rozvrstvení obyvatel ČR 2040

Zdroj: populationPyramid.net

6 Komparace vybraných finančních produktů

Tato část práce je na komparaci jednotlivých finančních produktů.

Pro výpočet všech modelací byla zvolena fiktivní osobu ve věku 25 let, která je mužského pohlaví. Tento muž dokončil studium na vysoké škole a začíná jeho ekonomicky aktivní život. Tato osoba byla vybrána, protože v tomto věku se nejčastěji poprvé začínají řešit finance z důvodu stálého měsíčního příjmu.

Investiční částka byla zvolena ve výši 1 000 Kč. Částka vychází z dotazníkového šetření provedené portu.cz v únoru roku 2022, které zjišťovalo, jakou částku jsou respondenti měsíčně schopni investovat a největší skupinu tvořila kategorie 1000 Kč. (portu.cz, 2022)

Důchodový věk byl zvolen dle současné právní úpravy, která stanovuje standardní věk odchodu do důchodu v 65 letech.

6.1 Vymezení parametrů

Jak už bylo výše zmíněno, pro modelaci finančních produktů byla zvolena fiktivní osoba 25letý muž, který má investiční horizont 40 let a má měsíčně k dispozici 1000 Kč. Za 40 let jeho vložené prostředky budou tvořit 480 000 Kč. Prostředky jsou vkládány na začátku měsíce.

Pro první modelaci byl zvolen produkt třetího pilíře, doplňkové penzijní spoření, které se nejčastěji používá jako další forma zajištění na staří. Penzijní připojištění pro modelaci nebylo zvoleno z důvodu, že se dnes nedá uzavřít nová smlouva. Doplňkové penzijní spoření bylo zvoleno od České spořitelny, protože má nejvíce klientů v účastnických fondech. Dále byly zvoleny podílové fondy pod správou společnosti Conseq, které mají průměrnou míru zhodnocení u dluhopisových podílových fondů kolem 1 % a u akciových podílových fondů okolo 7 %. ETF fond S&P 500, který patří mezi největší ETF fondy a byl založen už v roce 1923, je i mezi nejstarší ETF fondy.

Ve všech modelacích je použito průměrné zhodnocení za posledních 5 let.

6.2 Modelace doplňkového penzijního spoření

Pro modelaci na doplňkové penzijní spoření byla zvolena penzijní společnost Česká spořitelna. Česká spořitelna je z hlediska klientů v DPS největší penzijní společností. K výpočtům modelací bylo použito složené úročení s pravidelným měsíčním příspěvkem.

Česká spořitelna nabízí svým klientům čtyři účastnické fondy:

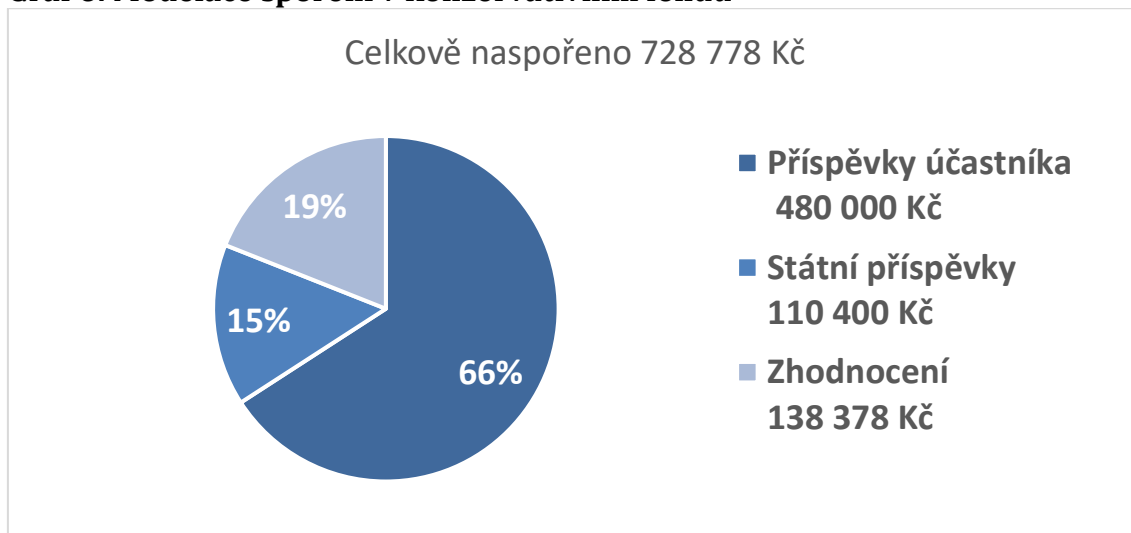
- Konzervativní fond;
- Etický fond;
- Vyvážený fond;
- Dynamický fond.

6.2.1 Konzervativní fond

Konzervativní fond je vhodný pro osoby, které budou spořit jen krátce. Je hodně stabilní a jeho aktiva jsou výhradně státní dluhopisy. U tohoto fondu Česká spořitelna v rámci své kalkulačky počítá se zhodnocením 1 %.

Z grafu 6 vyplývá, že 25letý muž by si naspořil 728 778 Kč. Kdyby v důchodu byl po dobu 20 let, tak by si ke svému starobnímu důchodu navíc přidal 3 037 Kč měsíčně.

Graf 6: Modelace spoření v konzervativním fondu

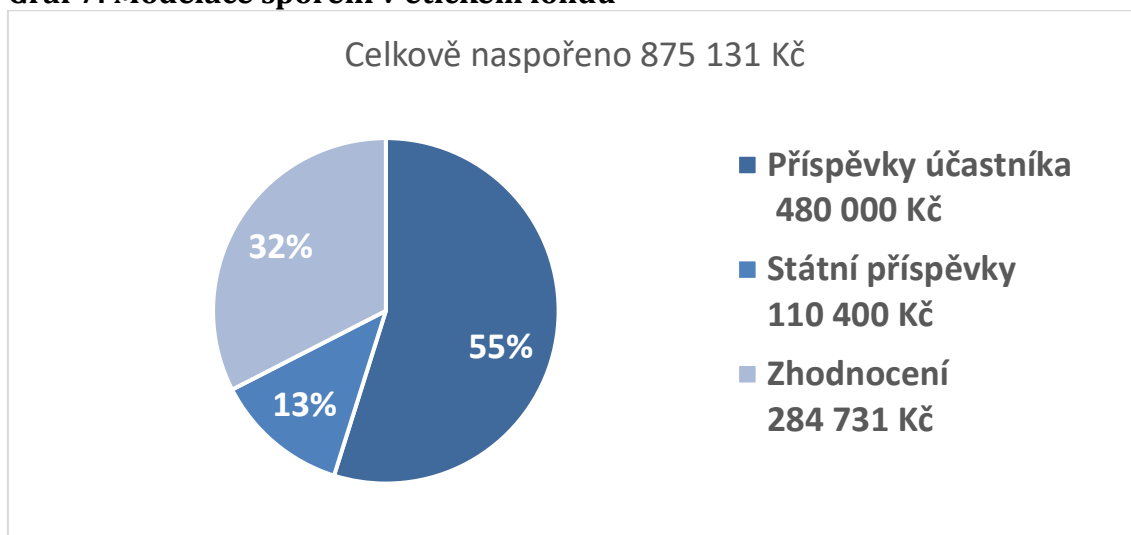
Zdroj: Vlastní zpracování

Etický fond

Etický fond by měl mít velmi stabilní zhodnocení, respektive méně volatilní. Fond investuje převážně do dluhopisů společensky odpovědných firem. Jeho aktiva jsou dluhopisy 53,2 %, peněžní trh 38,7 % a akcie 8,1 %. V jeho portfoliu se kromě Českých státních dluhopisů objevují i akcie známých technologických firem jako je Apple nebo Microsoft. Průměrné zhodnocení za posledních 10 let činilo 1,83 %

Z grafu číslo 7 vyplývá, že 25letý muž by si do 65 let měl naspořit 875 131 Kč. Kdyby byl v důchodu po dobu 20 let, tak by si ke svému starobnímu důchodu navíc přidal 3 646 Kč měsíčně.

Graf 7: Modelace spoření v etickém fondu

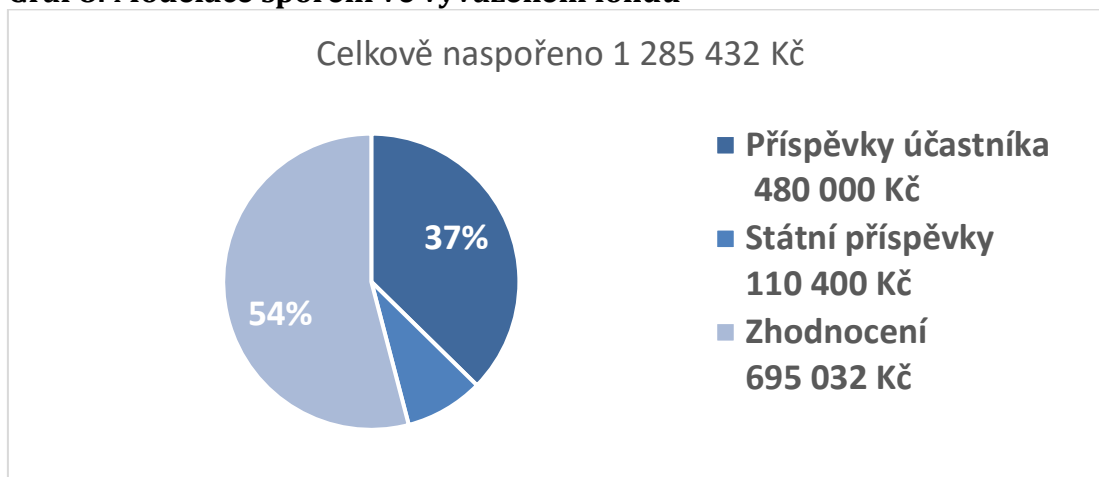
Zdroj: Vlastní zpracování

6.2.2 Vyvážený fond

Vyvážený fond obsahuje ve svém portfoliu už větší podíl akcií, konkrétně je jeho portfolio tvořené z 35,9 % akciemi, z 52,4 % dluhopisy a z 11,8 % peněžním trhem, jako například termínová depozita, pokladniční poukázky, fondy peněžního trhu. V modelaci počítáme se zhodnocením 3,48 %.

Z grafu číslo 8 vyplývá, že 25letý muž by si do 65 let měl naspořit 1 285 432 Kč. Kdyby byl v důchodu po dobu 20 let, tak by si ke svému starobnímu důchodu navíc přidal 5 356 Kč měsíčně.

Graf 8: Modelace spoření ve vyváženém fondu

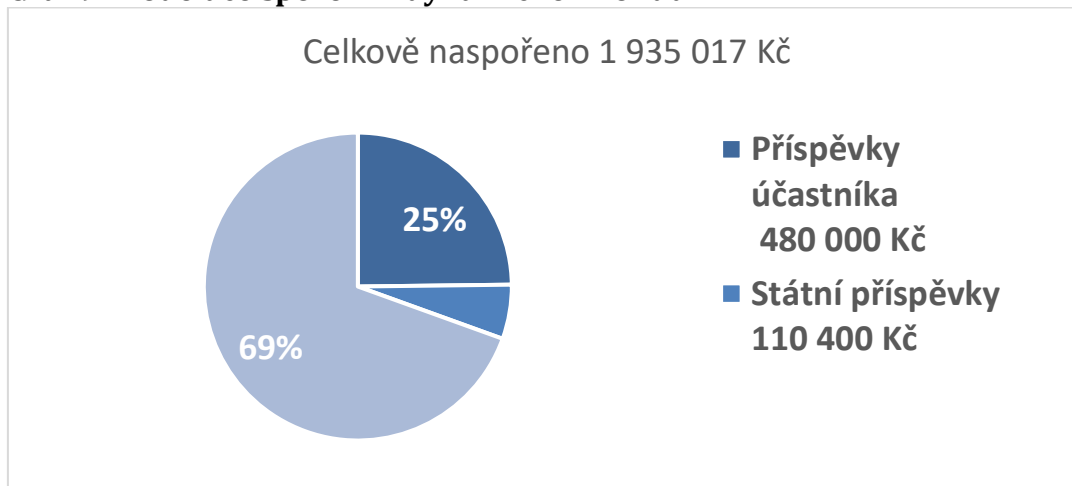
Zdroj: Vlastní zpracování

6.2.3 Dynamický fond

Poslední dynamický fond je ze všech čtyř účastnických fondů nejvíce volatilní. Naopak v tomto fondu jde dosáhnout největšího zhodnocení. Fond investuje do akcií z 64,2 %, do peněžního trhu 23,9 % a do dluhopisů z 11,9 %. V modelaci počítáme se zhodnocením 5,13 %.

Z grafu číslo 9 vyplývá, že 25letý muž by si do 65 let měl naspořit 1 935 017 Kč. Kdyby byl v důchodu po dobu 20 let, tak by si ke svému starobnímu důchodu navíc přidal 8 063 Kč měsíčně.

Graf 9: Modelace spoření v dynamickém fondu

Zdroj: Vlastní zpracování

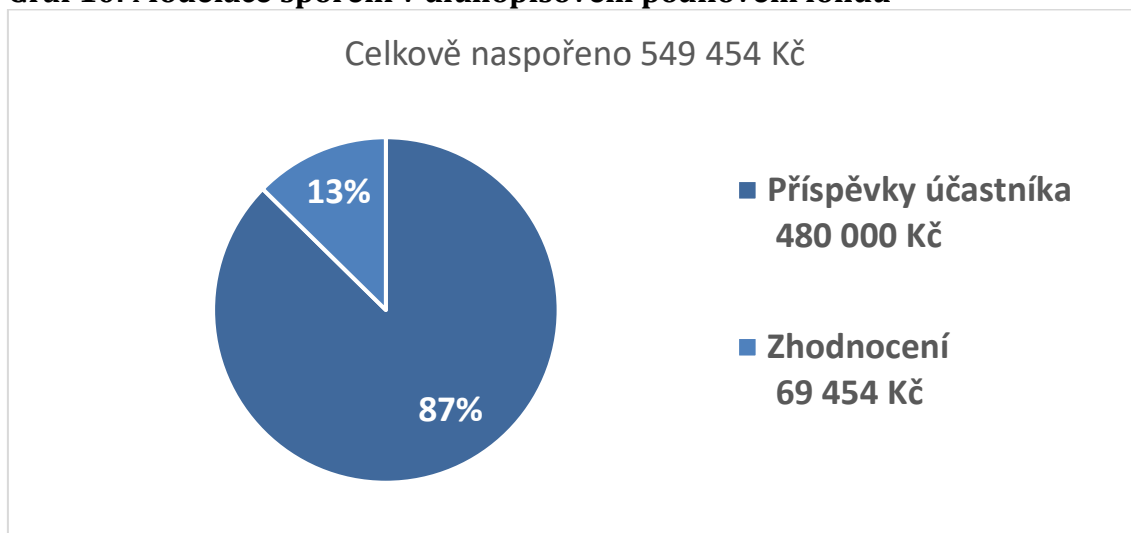
6.3 Modelace dluhopisového podílového fondu

Pro modelaci dluhopisového podílového fondu byl zvolen fond FF – Global High Yield Fund hedged, ISIN:LU1114574418. Fond byl založen 13. října 2014. V portfoliu fondu se vyskytují jen dluhopisy. Rizikovost fondu je na hodnotě číslo 4. Fond investuje primárně do vysoce výkonných firemních dluhopisů, diverzifikovaných napříč několika zeměmi a sektory. Z hlediska regionálního zaměření se zaměřuje na vyspěle i rozvíjející se trhy. Minimální investiční horizont je doporučen na 3 roky.

Průměrná výkonnost fondu za posledních pět let je 0,66 %. (conseq.cz, 2022) A poplatky za správu jsou 1,43 %. Průměrná výkonnost je uváděna po odečtení všech poplatků.

Z grafu číslo 10 vyplývá, že hodnota investice po 40 letech investování bude 549 454 Kč. Stejně jako u doplňkového spoření jsou vloženy prostředky účastníka 480 000 Kč. Za předpokladu, že 25letý muž bude v důchodu 20 let, celková naspořená částka by mu měsíčně generovala 2 290 Kč.

Graf 10: Modelace spoření v dluhopisovém podílovém fondu

Zdroj: Vlastní zpracování

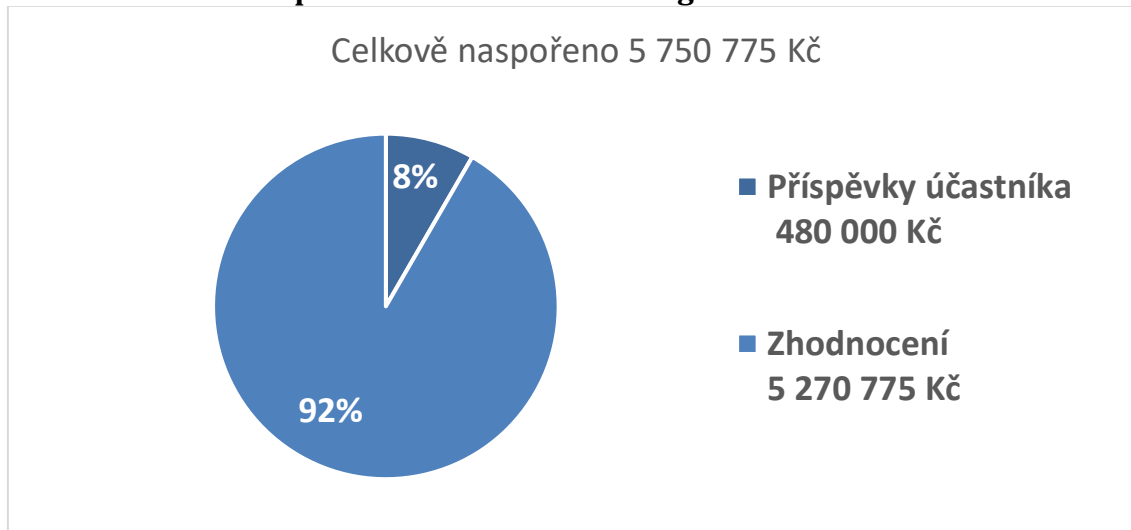
6.4 Modelace akciového podílového fondu

Pro modelaci podílového fondu byl zvolen fond World Fund hedged, ISIN: LU1261432659. Fond investuje 70 % do akcií z celého světa. V jeho aktivech nalezneme technologické a zdravotní firmy, největší zastoupení mají firmy Microsoft Corp., Apple Inc, Aplhabem Inc. a Amazon.com Inc. Jeho geografické zastoupení je v USA, v Evropě, ale i v Japonsku. A poplatky za správu jsou 1,89 %. Minimální investiční horizont je doporučen na minimálně 5 let. Tento fond se řadí mezi rizikovější, jeho riziko má hodnotu 6.

Průměrná roční výkonnost fondu za posledních pět let je 9,66 %. (conseq.cz 2022) Průměrná výkonnost je uváděna po odečtení všech poplatků.

Z grafu číslo 11 vyplývá, že účastník by si za 40 let spoření celkem naspořil 5 750 775 Kč. Z toho jeho vložené prostředky jsou 480 000 Kč. Za předpokladu, že 25letý muž bude v důchodu 20 let, celková naspořená částka by mu měsíčně generovala 23 961 Kč měsíčně.

Graf 11: Modelace spoření ve World Fund hedged

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z CONSEQ

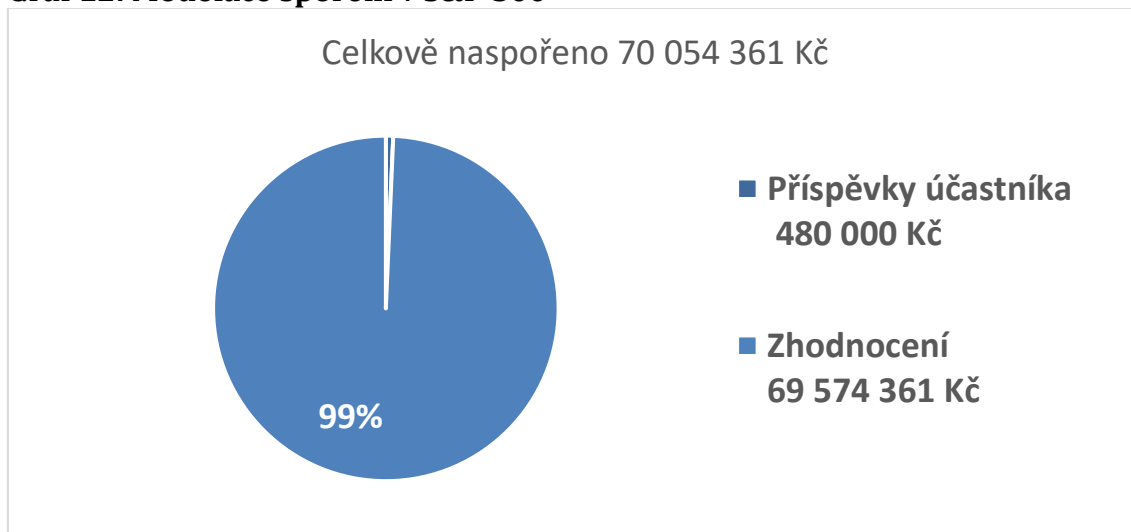
6.5 Modelace ETF

Pro modelaci ETF byl zvolen fond S&P 500 (Standard & Poor's 500). S&P 500 je akciový index, který zahrnuje akcie 500 největších obchodovaných společností na burze v USA. Největší váhu v portfoliu S&P 500 má: 1. Apple Inc, 2. Microsoft Corporation, 3. Amazon.com Inc., 4. Tesla Inc a 5. Alphabet Inc. Class A. Historie indexu sahá až do roku 1923, kdy index tvořilo 233 akcií. 500 akcií má společnost od roku 1957.

Průměrné zhodnocení ETF indexu S&P 500 za posledních 5 let je 17,4 %. (google.com/finance, 2022) S touto průměrnou výkonností je počítáno i v modelaci v grafu číslo 10.

Z grafu číslo 12 vyplývá, že účastník by si za 40 let spoření celkem naspořil 70 054 361 Kč. Z toho jeho vložené prostředky jsou 480 000 Kč. Za předpokladu, že 25letý muž bude v důchodu 20 let, celková naspořená částka by mu měsíčně generovala 291 893 Kč. (google.com/finance, 2022)

Graf 12: Modelace spoření v S&P 500

Zdroj: Vlastní zpracování

6.6 Inlace

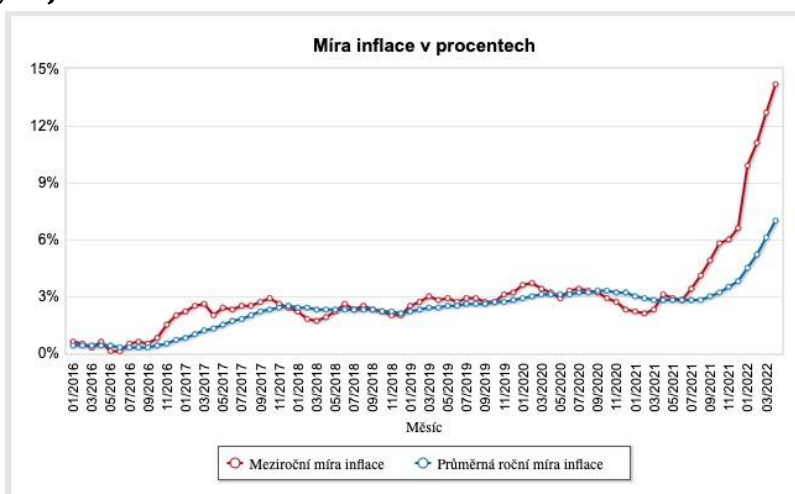
Parametr, na který se u dlouhodobého investování nesmí zapomínat je inflace. Inlace je zvyšování celkové cenové hladiny. Cenová hladina roste každoročně o 2–3 %, to znamená, že všechny naspořené prostředky se každoročně znehodnotí o zmiňované 2-3 %. České Národní banka má inflační cíl 2 %. V tabulce číslo 7 je počítáno s průměrnou inflací za posledních 5 let (2017-2021), stejně jako u předchozích modelací s průměrným zhodnocením, která je 2,88 %.

V tabulce číslo 7 je následně srovnán nominální a reálný výnos investice celkem, nominální a reálná měsíční částka. Měsíční částka v důchodu je počítána jako u předchozích modelací, za předpokladu pobírání důchodu po dobu 20 let. Po započítání inflace ve výši 2,88 % ročně, celkové naspořené částky klesnou minimálně o polovinu hodnoty. Nominální hodnota naspořených prostředků se může zdát vysoká, ale role inflace na tak dlouhém časovém horizontu jako je 40 let hraje velmi významnou roli. (Česká národní banka, 2022)

Pokud 25letý muž bude chtít, aby jeho naspořené prostředky minimálně překonaly inflaci nebude moci využít spoření v:

- doplňkovém penzijním spoření v konzervativním fondu České spořitelny ;
- doplňkovém penzijním spoření v etickém fondu České spořitelny;
- dluhopisovém podílovém fondu (Global High Yield Fund).

Graf 12: Vývoj inflace

Zdroj: Český statistický úřad, 2022

Tabulka 7: Inflace u dlouhodobého spoření

Produkt	Nominální hodnota prostředků	Reálná hodnota prostředků	Nominální měsíční částka v důchodu	Reálná měsíční částka v důchodu
Konzervativní fond ČS	728 778 Kč	409 778 Kč	8 063 Kč	1 707 Kč
Etický fond ČS	875 131 Kč	479 337 Kč	3 646 Kč	1 997 Kč
Vyvážený fond ČS	1 285 432 Kč	669 021 Kč	5 356 Kč	2 788 Kč
Dynamický fond ČS	1 935 017 Kč	962 667 Kč	8 354 Kč	4 011 Kč
Global High Yield Fund hedged	549 454 Kč	317 714 Kč	2 289 Kč	1 324 Kč
World Fund hedged	5 750 775 Kč	2 482 061 Kč	23 961 Kč	10 341 Kč
S&P 500	70 054 361 Kč	26 812 001 Kč	291 893 Kč	111 716 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

7 Shrnutí výsledků

Jak už bylo zmíněno, výše součástí praktické části práce byl výzkum finančních produktů na trhu, které budou nejlépe vhodné pro zajištění na stáří. Pro modelace byl zvolen fiktivní muž ve věku 25 let, který se rozhodl měsíčně odkládat 1 000 Kč na zajištění svého stáří. Předpokládaný věk odchodu do důchodu byl zvolen na 65 let, investiční horizont tedy představoval 40 let. Celkové vložené prostředky účastníka jsou ve výši 480 000 Kč. Pro srovnání finančních produktů byly vybrány čtyři typy produktů. Doplňkové penzijní spoření od České spořitelny, podílové fondy od společnosti Conseq a ETF fond S&P 500.

Česká spořitelna má čtyři účastnické fondy, které byly v práci porovnávány. Předpokládané zhodnocení bylo použito ze stránek České spořitelny. V modelaci pro účastnické fondy účastník čerpá maximální státní podporu ve výši 230 Kč měsíčně, a tak hodnota celkového státního příspěvku tvořila 110 400 Kč. Při zhodnocení 1 % v konzervativním fondu představují celkové budoucí naspořené prostředky 728 778 Kč. V etickém fondu při znehodnocení 1,83 % představují budoucí naspořené prostředky 875 131 Kč. Ve vyváženém fondu bylo počítáno se zhodnocením 3,48 %, kde budoucí prostředky jsou ve výši 1 285 432 Kč a v dynamickém fondu při předpokládaném zhodnocení 5,13 % jsou budoucí naspořené prostředky ve výši 1 935 017 Kč.

Pro modelaci dluhopisového podílového fondu byl zvolen fond Global High Yield Fund hedged. V modelaci je počítáno s průměrným ročním zhodnocením za posledních pět let, které je 0,66 %. Při měsíční úložce 1000 Kč po dobu 40 let je předpokládaná budoucí hodnota ve výši 549 454 Kč. Pro modelaci akciového podílového fondu byl zvolen fond World Fund hedged s průměrným ročním zhodnocením za 5 let 9,66 %. Celková naspořená částka za 40 let je 5 750 775 Kč.

Pro modelaci ETF byl vybrán fond S&P 500 s průměrným zhodnocením za 5 let ve výši 17,4 %. Celková naspořená částka za 40 let je 70 054 351 Kč.

Také je důležité myslet na diverzifikaci. Při výběru jednoho produktu není zaručeno, že budoucí výnosy budou stejné jako historické výnosy. A s blížícím se výběrem prostředků je potřeba portfolio přesunout do konzervativních produktů.

Tabulka 7: Shrnutí výsledků finančních produktů

Produkt	Průměrné zhodnocení	Rizikový profil	Celkově naspořená částka	Reálná hodnota	Měsíční částka v důchodu
Konzervativní fond ČS	1 %	2	728 778 Kč	409 778 Kč	8 063 Kč
Etický fond ČS	1,83 %	3	875 131 Kč	479 337 Kč	3 646 Kč
Vyvážený fond ČS	3,48 %	4	1 285 432 Kč	669 021 Kč	5 356 Kč
Dynamický fond ČS	5,13 %	4	1 935 017 Kč	962 667 Kč	8 354 Kč
Global High Yield Fund hedged	0,66 %	4	549 454 Kč	317 714 Kč	2 289 Kč
World Fund hedged	9,66 %	6	5 750 775 Kč	2 482 061 Kč	23 961 Kč
S&P 500	17,4 %	5	70 054 361 Kč	26 812 001 Kč	291 893 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 8 zahrnuje hodnoty vyplývající z modelových situací. V tabulce je uvedené průměrné zhodnocení za posledních 5 let, celková naspořená částka a měsíční částka v důchodu (za předpokladu 20 let v důchodu) a rizikový profil. Rizikový profil má sedmistupňovou škálu kolísavosti hodnoty od 1 do 7. Hodnota jedna znamená nízkou kolísavost hodnoty, nižší riziko a zároveň nižší možný výnos. Naopak hodnota sedm znamená vysokou kolísavost hodnoty, vysoké riziko a vysoké možné zhodnocení.

Pokud by si měl 25letý muž zvolit jednu variantu účastnického fondu, měl by si jednoznačně zvolit dynamický fond. Jeho časový horizont je 40 let a cílem je dlouhodobě zhodnocovat prostředky minimálně nad rámec inflace. I když je tento fond volatilní, tak každá penzijní společnost na posledních 5 let před důchodovým věkem musí ze zákona přesunout prostředky do povinného konzervativního fondu, aby v době, kdy si účastník bude vybírat prostředky, byly stabilní a nedocházelo k velkým výkyvům, resp. propadům trhu.

Dluhopisový podílový fond, Global High Yield Fund hedged, má ze všech finančních produktů nejnižší zhodnocení i oproti konzervativnímu fondu od České spořitelny, který má menší riziko, a i celkové naspořená částka je vyšší i díky státní podpoře.

Dále ze srovnání akciového podílového fondu World Fund hedged a ETF fondu S&P 500 je celkové naspořená částka u ETF několika násobně vyšší ale riziko je vyšší o 1 hodnotu u podílového fondu.

Tabulka 8 zahrnuje i srovnání celkové naspořené částky a reálné hodnoty prostředků, která se může lišit i o polovinu.

8 Závěry a doporučení

Cílem této práce bylo analyzovat penzijní systém České republiky a provést srovnání vybraných produktů určených k zabezpečení na stáří.

V teoretické části byl nejprve řešen penzijní systém České republiky z hlediska historie. Současnou podobu si důchodový systém získal 1. ledna 2018 a stojí na dvou pilířích. Dále byly řešeny způsoby financování penzijního systému, kde bylo zjištěno, že současný systém je financován ze státního rozpočtu prostřednictvím systému PAYG „pay as you go“, kde jsou získané prostředky, respektive příspěvky na důchodové pojištění, ihned vyplaceny současným důchodcům. V následujících kapitolách byly popsány jednotlivé pilíře důchodového systému České republiky. V druhé části teoretické práce jsou popsány ostatní formy zajištění na stáří, které lze využít k získání dalšího příjmu v důchodovém věku.

V první polovině praktické části byl analyzován penzijní systém ČR. Konkrétně jeho příjmy a výdaje. Největší výdaj tvoří starobní důchody. Dále byla řešena problematika věkového rozvrstvení obyvatelstva ČR. Hlavní problém je postupné zvyšování osob v důchodovém věku a snižování počtu ekonomicky aktivních lidí. To ponese za následek neudržitelnost stávajícího systému, který funguje formou PAYG. Nejvíce se tento problém projeví až se ze skupiny „Husákových dětí“ stanou lidé v důchodovém věku. Hlavním cílem praktické části byla komparace vybraných finančních produktů z teoretické části a zjistit, jak fungují v praxi. Součástí práce byla modelace s fiktivní osobou, která odkládala své finanční prostředky po dobu 40 let do doplňkového penzijního spoření od České spořitelny, kde byly porovnány všechny účastnické fondy, kde pro fiktivní osobu z hlediska dlouhého časového horizontu je nejvhodnější využít dynamický fond. Dále investování v rámci dluhopisového podílového fondu Global High Yield Fund hedged, akciového podílového fondu World Fund hedged a ETF fondu S&P 500. Část práce se věnuje i inflaci, které na dlouhodobém horizontu snižuje hodnotu celkové naspořené částky. Z této části vychází, že inflaci nepřekonají tři produkty: konzervativní fond ČS, etický fond ČS a dluhopisový podílový fond Global High Yield Fund hedged.

Nejlepší finanční produkt čistě z pohledu zhodnocení je investice do S&P 500 a následně do podílového fondu World Fund hedged. Nejlepší zajištění z hlediska všech faktorů, které každý investor musí vzít v potaz, jako je investiční horizont, požadovaný výnos, přístup k riziku a likviditu, tak nejlepší investice pro zajištění na stáří je pro každého něco jiného.

Nutné je také nezapomenout na inflaci, která hodnotu peněz snižuje, a proto reálná hodnota výsledné částky nebude tak vysoká, jak by se na první pohled mohlo zdát. Nejčastěji využívané produkty (penzijní spoření) tak ve výsledku mohou přinést klientům spíše znehodnocení jejich úspor. Proto by se lidé neměli omezovat pouze na výběr produktů se státní podporou, ale i produktů jiných, které inflaci mohou překonat mnohem výrazněji a pro zajištění na stáří jim mohou být nápomocny více, i když nejsou státem nijak podporované.

9 Seznam použité literatury

9.1 Knihy

1. JANDA, Josef. *Zajištění na stáří: jak se co nejlépe připravit na podzim života*. Praha: Grada, 2012. Finance pro každého. ISBN 978-80-247-4400-1
2. KAŠE, Miloslav. *Vybrané aspekty důchodové reformy v České republice*. Praha: Grada Publishing, 2021. Právo pro praxi. ISBN 978-80-271-3042-9.
3. KREBS, Vojtěch., et al. *Sociální politika. 6., přepracované a aktualizované vyd.* Praha: Wolters Kluwer, a.s., 2015. 568 s. ISBN 978-80-7478-921-2.
4. POTŮČEK, Martin. *České důchody*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2018. ISBN 978-80-246-4236-9.
5. REJNUŠ, Oldřich. *Finanční trhy: učebnice s programem na generování cvičných testů*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5871-8.
6. RYTÍŘOVÁ, Lucie. *Důchodový systém v České republice*. Olomouc: ANAG, 2013. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7263-821-5.

9.2 Internetové zdroje

1. *MFCR.CZ* [online]. [cit. 2022-02-13]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/statni-rozpocet/hospodareni-systemu-duchodoveho-pojisten>
2. *CSSZ.CZ* [online]. [cit. 2022-02-13]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/vypocet-a-vyplata-duchodu>
3. *Zakonyprolidi.cz* [online]. [cit. 2022-02-13]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-155>
4. *Finance.cz* [online]. [cit. 2022-02-13]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/538644-predduchod-pojisteni-vyloucena-doba-podpora-prace/>
5. *Finance.cz* [online]. [cit. 2022-02-13]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/duchody-a-davky/kalkulacky-a-aplikace/zvyseni-duchodu/>

6. *Csob-penze.cz* [online]. [cit. 2022-02-13]. Dostupné z: https://www.csob-penze.cz/media/2021/09/20210921_podminky_pro_doplnekove_penzijni_sporeni.pdf
7. *Penize.cz* [online]. [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/akcie/427221-jak-vybrat-akcie-a-kde-je-koupit-navod-pro-zacatecniky>
8. *Penize.cz* [online]. [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/starobni-duchod/430204-predcasny-duchod-2022-kdy-muzu-jit-a-komu-se-vyplati>
9. *Penize.cz* [online]. [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://www.penize.cz/doplnekove-penzijni-sporeni/431383-zhodnoceni-penzijnich-fondu-2021-vysledky-ucastnickych-fondu>
10. *CZSO.CZ* [online]. [cit. 2022-03-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20538390/4025rra.pdf/9142790b-9517-463c-860b-8fc78897f30d?version=1.0>
11. *Csps.cz* [online]. [cit. 2022-04-05]. Dostupné z: <https://www.csps.cz/cs/page/kalkulacky/kolik-nasporite#/dps>
12. *Conseq.cz* [online]. [cit. 2022-04-05]. Dostupné z: <https://www.conseq.cz/investice/prehled-fondu/ff-global-high-yield-fund-hedged-czk>
13. *Conseq.cz* [online]. [cit. 2022-04-05]. Dostupné z: <https://www.conseq.cz/investice/prehled-fondu/ff-world-fund-hedged-czk>
14. *Conseq.cz* [online]. [cit. 2022-04-05]. Dostupné z: <https://pfolio.cz/portfolio/>
15. *Populationpyramid.net* [online]. [cit. 2022-04-07]. Dostupné z: <https://www.populationpyramid.net/czech-republic/2020/>
16. *Google finance* [online]. [cit. 2022-04-12]. Dostupné z: <https://www.google.com/finance/quote/.INX:INDEXSP>
17. *MFCR.CZ* [online]. [cit. 2022-04-12]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/oministerstvu/vzdelavani/rozpocet-v-kostce/statni-rozpocet-v-kostce-2021-41404>
18. *Google.com/finance* [online]. [cit. 2022-04-14]. Dostupné z: <https://www.google.com/finance/quote/.INX:INDEXSP?window=5Y>

19. *CSSZ.CZ [online]. [cit. 2022-04-21]. Dostupné z: https://www.cssz.cz/duchodova-statistika#section_0*
20. *CSSZ.CZ [online]. [cit. 2022-04-21]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/inflacni-cil/>*
21. *Portu.cz [online]. 2022 [cit. 2022-05-21]. Dostupné z: <https://www.portu.cz/blog/kolik-cesi-mesicne-usetri-a-zbyde-jim-pritom-i-na-investice/>*

9.3 Zákony

1. Zákon č. 155/1995 Sb. Zákon o důchodovém pojištění
2. Zákon č. 399/2012 Sb. Zákon o změně zákonů v souvislosti s přijetím zákona o pojistném na důchodové spoření
3. Zákon č. 42/1994 Sb. Zákon o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením
4. Zákon č. 427/2011 Sb. Zákon o doplňkovém penzijním spoření
5. Zákon č. 428/2011 Sb. Zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o důchodovém spoření a zákona o doplňkovém penzijním spoření

10 Přílohy

- 1) Důchodový věk pojištěnců narozených v období let 1936 až 1971

Rok narození	Důchodový věk činí u					
	Mužů	žen s počtem vychovaných dětí				
		0	1	2	3a4	5 a více
1936	60 r+2 m	57 r	56 r	55 r	54 r	53 r
1937	60 r+4 m	57 r	56 r	55 r	54 r	53 r
1938	60 r+6 m	57 r	56 r	55 r	54 r	53 r
1939	60 r+8 m	57 r+4 m	56 r	55 r	54 r	53 r
1940	60 r+10 m	57 r+8 m	56 r+4 m	55 r	54 r	53 r
1941	61 r	58 r	56 r+8 m	55 r+4 m	54 r	53 r
1942	61 r+2 m	58 r+4 m	57 r	55 r+8 m	54 r+4 m	53 r
1943	61 r+4 m	58 r+8 m	57 r+4 m	56 r	54 r+8 m	53 r+4 m
1944	61 r+6 m	59 r	57 r+8 m	56 r+4 m	55 r	53 r+8 m
1945	61 r+8 m	59 r+4 m	58 r	56 r+8 m	55 r+4 m	54 r
1946	61 r+10 m	59 r+8 m	58 r+4 m	57 r	55 r+8 m	54 r+4 m
1947	62 r	60 r	58 r+8 m	57 r+4 m	56 r	54 r+8 m
1948	62 r+2 m	60 r+4 m	59 r	57 r+8 m	56 r+4 m	55 r
1949	62 r+4 m	60 r+8 m	59 r+4 m	58 r	56 r+8 m	55 r+4 m
1950	62 r+6 m	61 r	59 r+8 m	58 r+4 m	57 r	55 r+8 m
1951	62 r+8 m	61 r+4 m	60 r	58 r+8 m	57 r+4 m	56 r
1952	62 r+10 m	61 r+8 m	60 r+4 m	59 r	57 r+8 m	56 r+4 m
1953	63 r	62 r	60 r+8 m	59 r+4 m	58 r	56 r+8 m
1954	63 r+2 m	62 r+4 m	61 r	59 r+8 m	58 r+4 m	57 r
1955	63 r+4 m	62 r+8 m	61 r+4 m	60 r	58 r+8 m	57 r+4 m
1956	63 r+6 m	63 r+2 m	61 r+8 m	60 r+4 m	59 r	57 r+8 m

1957	63 r+8 m	63 r+8 m	62 r+2 m	60 r+8 m	59 r+4 m	58 r
1958	63 r+10 m	63 r+10 m	62 r+8 m	61 r+2 m	59 r+8 m	58 r+4 m
1959	64 r	64 r	63 r+2 m	61 r+8 m	60 r+2 m	58 r+8 m
1960	64 r+2 m	64 r+2 m	63 r+8 m	62 r+2 m	60 r+8 m	59 r+2 m
1961	64 r+4 m	64 r+4 m	64 r+2 m	62 r+8 m	61 r+2 m	59 r+8 m
1962	64 r+6 m	64 r+6 m	64 r+6 m	63 r+2 m	61 r+8 m	60 r+2 m
1963	64 r+8 m	64 r+8 m	64 r+8 m	63 r+8 m	62 r+2 m	60 r+8 m
1964	64 r+10 m	64 r+10 m	64 r+10 m	64 r+2 m	62 r+8 m	61 r+2 m
1965	65 r	65 r	65 r	64 r+8 m	63 r+2 m	61 r+8 m
1966	65 r	65 r	65 r	65 r	63 r+8 m	62 r+2 m
1967	65 r	65 r	65 r	65 r	64 r+2 m	62 r+8 m
1968	65 r	65 r	65 r	65 r	64 r+8 m	63 r+2 m
1969	65 r	65 r	65 r	65 r	65 r	63+8 m
1970	65 r	65 r	65 r	65 r	65 r	64 r+2 m
1971	65 r	65 r	65 r	65 r	65 r	64 r+8 m

Vysvětlivky:

„r“ znamená rok

„m“ znamená kalendářní měsíc

Zadání bakalářské práce

Autor: Eliška Morávková

Studium: I2000137

Studijní program: B0413A050021 Ekonomika a management

Studijní obor: Ekonomika a management

Název bakalářské práce: **Penzijní systém a zajištění na stáří**

Název bakalářské práce AJ: Pension system and old-age insurance

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Cílem práce je analyzovat penzijní systém České republiky a provést srovnání vybraných produktů určených k zabezpečení na stáří.

Osnova:

1. Úvod a cíle
2. Penzijní systém ČR
3. Investice (nebo nějaké produkty..., které budete srovnávat..)
4. Analýza penzijního systému ČR
5. Komparace vybraných finančních produktů
5. Shrnutí výsledků
6. Závěr
7. Zdroje

Bude doplněno

Zadávací pracoviště: Katedra ekonomie,
Fakulta informatiky a managementu

Vedoucí práce: Ing. et Bc. Martin Král, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 15.3.2020